

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14
Pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

D. Vlahuță în Ardeal.

Din Sibiu ni-se vestește că d. Alexandru Vlahuță a sosit și va petrece câteva zile acolo. Dacă nu ne înșelăm d. Vlahuță este pentru întâia oară în Ardeal. Cetitorii și admiratorii din Ardeal ai d-sale, durere, cam puțini, vor fi simțit de mult dorința de a-l vedea venind în mijlocul nostru. Un suflet atât de distins, un artist atât de personal, delicat și impresionabil ca d. Vlahuță răsfrânge toate impresiile într'un mod cu totul nou și original. Cât farmec, ce surpriză delicioasă ar fi pentru admiratorii scriitorilor dacă ar putea citi într'o zi impresiile sale din Ardeal. Ce eveniment a vedea cum ne caracterizăm un om care știe să găsească totdeauna cuvântul cel mai caracteristic, expresia cea mai precisă și surprinzătoare și care uneori prin prizma unui amănunt ne face să vedem o stare întreagă de lucruri, fără a spune nici odată altceva decât adevărul, fără a căuta vreodată nici cea mai mică înfrumșetare măgulitoare. Sinceritatea simțirii și a cuvântului a fost una din calitățile de căpetenie ale aceluia care în cuvinte elocvente a pledat dela tribuna Ateneului din București pentru „Onestitatea în artă”.

Oricum însă, venirea dlui Vlahuță în Ardeal, fie și pentru 2—3 zile numai, nu poate fi trecută cu tăcere. Intre scriitorii noștri de azi, d-sa ocupă un loc de frunte, poate locul cel dintâi. O spunem fără a jigni pe maieștrii noștri, fie pe d. Caragiale, fie pe d. Coșbuc sau pe d. Delavrancea.

D. Vlahuță reprezintă azi faza de evoluție cea mai înaintată, cea mai rafinată și subtilă a prozei românești. Eleganța ică, forma severă și pură, puterea de-a exprima cele mai subtile nuanțe de simțire și de gândire, nota personală care exprimă o individualitate artistică și originală, nu sunt azi întrecute de nici un prozator român.

Aici însă ni-se va întâmpina un lucru în aparență întemeiat. Sufletul nostru ardelenesc cam simplu și primitiv, stilul nostru greoi și limba înstrăinată și săracă nu vor găsi înrudire cu o literatură atât de personală, subtilă și rafinată ca a dlui Vlahuță. În fața sa ne vom simți poate străini și vom avea senzația că, deși Români, ne desparte o deosebire fundamentală de fire și mentalitate. Subtilitatea gândirii, a nuanței de simțire delicată și subiectivă e un lucru rar încă la noi. Avem poate exemplare de indivizi cu o cultură rafinată; puțini de aceștia, dar nu avem o societate rafinată, trăind pe culmile unei culturi intelectuale și sociale superioare care să rodească această cea din urmă floare a vieții sufletești: rafinamentul și subtilitatea. Gândirea noastră e dintr'o bucată: simțirea noastră nu cunoaște decât notele fundamentale ale gamei omenești pe când notele și vibrațiile secundare, mai puțin izbitoare, mai fine și mai puțin perceptibile ne sunt străine. Cuvântul nostru e adesea din topor și fraza încâlcită și greoaie.

Cei ce judecă astfel și deduc o deosebire esențială între intelectualul nostru și tipul de intelectual român a cărui cea

mai înaltă expresie se oglindește azi în scrisul dlui Vlahuță, se înșală. Deosebirea e numai de formă nu însă și de fond. Forma artistică și nuanța subtilă a cuvântului nou și surprinzător înveșmântează în operele dlui Vlahuță același fond de suflet românesc ca și al nostru. În stilul său e ceva din blândețea, din potolirea firei generale românești. Ați auzit cum în orice melodie românească, fie și în cele mai vesele, nota intimă a frazei muzicale e de o tristeță latentă, ascunsă adesea sub înșelarea unui ritm vesel. Adesea sub tactul zburdalnic al unui brăuleț, descoperi motivele cele mai jalnice. Ți-se pare că, printr'o glumă, lăutarul cântă o doină trăgănată pe tactul săltăreț al brăului. Duișia asta latentă și involuntară a muzicii românești răsună pare-că adesea în ritmul artistic al prozei dlui Vlahuță, doarme ascunsă în legănarea frazei sale. Aici e caracterul românesc, organic și adânc al stilului său. El dă fineții și subtilității sale un timbru românesc. E un aliaj care face ca metalul, străin la părere, să capete căldura și nota noastră specifică românească.

Numai gradul de finețe și subtilitate ne pare nou și deci străin la d. Vlahuță, dar sub el se ascunde aceeași notă fundamentală care nu ne poate fi străină, căci e tocmai partea cea mai caracteristică și intimă, deci cea mai românească, din sufletul nostru.

Nu este însă numai nota asta generală românească a firii și stilului care ne apropie de arta dlui Vlahuță. Sunt în arta sa subiecte și conflicte sufletești de o sur-

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Note de călătorie.

De Vasile Savel.

Răsfoiesc filele unui caet uitat și o dulce melancolie mă învălue. Paginile acestea, mă poartă pe alte drumuri și ele îmi deșteaptă ecoul unor bucurii trecute. Cu pietate le ating, cu drag urmăresc șirele scrise în grabă cu creionul, alți oameni și alte locuri privesc cu în clipa aceasta sfântă pentru mine, și sunt departe, tare departe, de lumea în care trăiesc.

Imi voi chema amintirile și voi căuta să reîngesesc fugarele mele note de drum.

I.

O zi de început de toamnă.

Am plecat fără nici un plan de călătorie, la care să ne fi oprit de mai nainte. Vom trece prin sate, vom vedea munții din județul Suceava, nu știm unde vom găzdui noaptea, vom călători și ne vom îmbăta de soare, de frunzișul pădurilor, vom călători, mânați de un dor mare, de a cunoaște mai cu seamă țărani și îi vom asculta când și-or deschide sufletele, căci cei trei călători, sunt niște iubitori ai țărâniei, și în scrierile lor, ale lui Sadoveanu mai cu seamă, sufletul curat și cinstit al țărâniei, cu bucuriile și cu durerile ei, vibrează puternic, se tânguie, și se încordează să scape par'că de o grea povară ce i atâră pe umeri.

Urcăm dealul Spătăreștilor, și din vârful lui aruncăm o privire Folticenilor — ca afundați într'o groapă.

În fața noastră, șleaul alb taie de o parte și de alta ogoare de porumb, de orz și de secară. Pe câmp lucrătorii la coasă, mașini de treerat, pretutindeni belșug, nădejdi înflorite...

Se aude par'că fâșiitul spicului ce cade sub fierul coasei. Incordează-ți mușchii muncitorule lucrează și uită ale tale. Uită că tu ai numai o fâșie de pământ și o spuză de copii, uită, și iarna când viscolul îți va troeni ușa căsuții tale, te vei încălzi aducându-ți aminte de ceasurile de acum, vei plânge acolo neștiut de nimeni, rob al brazei, și vei fi mângăiat de departe, de acela pe care tu nu-l cunoști, de acela care este *Cântărețul pătimirii noastre*.

Privelităle ne odihnesc ochii osteniți.

Ne încrucimăm cu trăsurile ce vin dela fabrica de cherestea din Găinești, firma Eichler.

Ca pretutindeni, unde s'au stabilit germanii la noi, satele și-au schimbat fața. Găineștilor îi spun astăzi localnicii „Piciorul Parisului” și poate că au dreptate.

În această fabrică, lemnul e transformat pentru toate trebuințele dela rudimentarele pazii până la finul lemn de rezonanță pentru pian, care e transportat până peste ocean.

De bogățiile munților noștri se bucură în parte străinii, și mă gândesc că dacă banii ar putea face fericiți pe oameni, atunci și precedentul proprietar al firmei ar avea dreptul la o astfel de fericire. Dar o tragedie familiară, i-a a-

runcat un gol în suflet. Unicul lui copil, a murit printr'un capriciu al morții, par'că ar fi fost o răzbunare, venită de undeva, nu se știe de unde...

Mălini. Sat mare, cu case împrăștiate, ca asvârlite cu țepoiul. Citesc multe firme străine.

Suntem însă pe Domeniul Regal. Mulțumită deosebitei îngrijiri a dlui *I. Kalinderu*, Mălinii are o școală minunată, o casă pentru teatru sătesc, o alta pentru gândacii de mătasă și o grădină școlară ce poate fi luată de pildă.

Ca mărgelele rari, înșirate pe o ață, căsuțele țărănilor, albe puncte, arată întinderea enormă a satului, un riu, desigur, în aceste părți muntoase, o picdecă reală a contactului între săteni.

Ce vor fi făcând ei în posomoritele zile ploioase, ori pe vremea troenilor, când drumul dela o casă la alta pare o veșnicie, când sunt siliți să steie închiși departe de puțină viață ce este în sat.

Ar trebui, după cum spunea tovarășul meu, o lege, care să le impuie să-și facă locuințele într'o anumită parte, să-i chemăm la viață și lumină cu sila, așa precum s'au format satele de grăniceri la vecini.

Așa, mergi kilometri, și deodată, pe un virf de deal, zărești o casă, și acolo șed oameni, o familie, care are toate obligațiile vieții moderne dela oraș, și trebuie, după lege, să știe când se promulgă o lege nouă. Poate că de aceea săteanul nostru nu cunoaște decât o lege: aceea apucată din moși strămoși...

Suha. Loc de popas. O cantină de speculă, o fabrică de cherestea și locuințele personalului

prinzătoare înrudire cu multe din dramele vieții noastre din Ardeal.

Tragedia lui Radu Muntean care isprăvind școala moare bolnav de ftizie, plătind astfel încercarea de a se ridica din fecior de țaran în rândul cărturarilor, nu este scoasă pare-că din viața noastră ardelenască? *Doctorul Rareș* (din *Clipe de liniște*) va face pe mulți să se gândească cu dreptate la o figură a literaturii din Ardeal, la *popa Tanda* al lui Slavici. În fond amândouă bucățile măturisesc aceiaș idee de ridicare a țărâniilor nu prin fraze democratice, ci prin apostolat practic, concentrat asupra satului de naștere. Să ne gândim apoi la avocatul, fiu de țaran, element de cinste și hărnicie, care la bătrânețe plătește cu ruina și sărăcia „cinstea” de a fi bărbatul unei femei din familie aristocratică, ambițioasă, luxoasă și cu toane (în *O viață*). Tragedia și descompunerea sufletească a lui *Baltes* (în admirabila analiză psihologică din *Predare*) nu are ea o analogie cu dezbinarea și dualismul lăuntric pe cari ni-le hărăzește educația străină, lăsând în noi o luptă și sfâșiere neîncetată între sufletul românesc și cel străin? Cu deosebirea că la Baltes lupta se dă între reflexivitatea și între impulsivitatea spontană a spiritului până când la noi sunt sufletul străin, ajuns aproape spontan, și cel românesc, rămas neputincios și reflexiv cari se ciocnesc, se sfâșie și ne osândesc la dezechilibru și sterilitate.

Nota românească și înrudirea sa cu noi se arată și mai bine în nuvelele și schițele cu subiecte țărănești ale dlui Vlahuță. E o literatură „poporanistă”, mai artistică decât cea de azi, mult înainte de a se născoci cuvântul însuși al „poporanismului”, atât de vag și răstălmăcit.

Societatea, Dela țară, In străini, Frați de cruce, La arie, sunt bucăți cari ne dovedesc încă odată că sufletul țaranului român în fond e pretutindeni acelaș, la noi, ca și în România: harnic, bun și blând, purtând suferințele vieții în resemnarea

aceia mare și fatalistă care-i rezultatul atâtor veacuri de durere, de răbdare și tăcere.

Câtă depărtare dela simplitatea aspră și rustică a formei dlui Agârbiceanu până la stilul artistic și compoziția meticuloasă a dlui Vlahuță! Și cu toate acestea deosebirea asta e numai în formă și sub antagonismul aparent al celor două direcții de stil diametral opuse, trăiește, se zbate și se zbuciumă, în formele artei, un singur suflet etnic, vibrând în ritmul aceleiaș undulații sufletești. Precum adesea un cântec popular din Basarabia are aproape acelaș text, cu mici deosebiri dialectale în limbă. E marea taină a unității etnice, inconștiente, din care a trebuit în mod fatal să răsară ideia conștientă a unității culturale și naționale.

De prisos să mai spunem că ideia asta, ideia națională nu putea fi străină dlui Vlahuță. Opera sa nu e plină numai de naționalismul inconștient, inerent oricărei opere de artă națională.

Nu e numai puterea de a cristaliza în formele artei naționalitatea și a se face propagatorul ei, răsfrângându-o în scrierile sale. În poezii ca „Eroilor-martiri” dedicată luptătorilor noștri memorandiști în bucăți ca „Istoria națională în școalele primare”, ca „Spoială și funcționarism” ideia națională direct sau indirect e concepția fundamentală a poetului. Nu un naționalism de fraze și de patos gol, ci un naționalism răsărit din convingeri adânc întemeiate. Aceiaș dragoste de neam răsare și din simpatia latentă dar caldă în care poporul e învăluit în schițele cu subiecte țărănești. Nicăiri poate dragostea de țară nu s'a îmbrăcat într'o formă atât de poetică și simțită ca în *România pitorească*.

Pentru noi venirea dlui Vlahuță în Ardeal, e un eveniment care ne trezește un șir întreg de idei și reflexiuni. Vedem într'ânsul nu numai un scriitor oare-care, o celebritate, ci unul din oamenii rari cari au intrupat notele distinctive ale naționa-

lității noastre în formele artei celei mai puternice și adânci.

D-sa a creiat cea mai subtilă și desăvârșită formă a prozei românești și a ridicat limba noastră la faza ei cea mai înaintată și artistică între toți prozatorii noștri.

Incântați și recunoscători îi aducem mulțumirile noastre și coborâm steagul nostru, închinat luptei pentru naționalitate, în fața acestui luptător, păzitor, cultivator și desăvârșitor al naționalității noastre.

Prin puterea ei de a ne *româniza*, inerentă oricărei opere de artă cu adevărat românești, opera sa este una din alianțele noastre de luptă. Succesul său literar echivalează cu un șir întreg din izbânzile noastre politice. Ea ne redă pe noi nouă înșine, înaltă, curată și desăvârșită aceea ce în noi e mai de preț: caracterul nostru românesc. Ea întărește nu numai *naționalismul*, ci ceea ce-i nesfârșit mai greu și mai mult, *naționalitatea* noastră.

Pentru aceia venirea sa în Ardeal e un eveniment pe care doream să-l semnalăm ca o clipă de înviorare în luptele noastre intestinale. Sibienii pot fi mulțumiți că-l găzduiesc. Dar sărbătorirea cea mai adevărată pe care i-o putem oferi noi e expunerea și aprecierea, iar din partea cetitorilor lectura operelor sale.

Român — candidat de vice-comite. Din Deva se anunță că la alegerea de vicecomite pentru comitatul Hunedorii României vor candida la acest post pe d. Dr. Aurel Vlad, fost *deputat al Orașului*. Foile ungurești scriu că și membrii *justhiști* ai congregației vor sprijini această candidatură. Deputatul ungar Barcsay a declarat că între orice împrejurări își va da votul pentru d. Vlad. „Ungurii sunt foarte indignați pentru această atitudine a *justhiștilor*”, mai adaugă foile ungurești.

Firește, e tradare de patrie să recunoști că și noi României avem drepturi în țara această!

administrației. Foarte mulți lucrători unguri. Țăranii noștri au deprins ușor lucrul în fabrică și sunt cei mai buni lucrători.

— Și-ți place? întreb pe un flăcăuș.

— Place, eum nu. Dacă 'nveți, apoi e ușor.

După două ceasuri de popas, ne pregătim să urcăm renumitul deal al Stănișoarei, vestit prin adăposturile ce le dădea pe vremuri vestiților haiduci, cântați azi în cântecele poporului, figuri legendare care trăiesc, și ale căror umbre se înalță par-că din desișul pădurei.

O răcoare plăcută ne învăluie și un fior ne străbate. Sunetul zurgălăilor se întoarce în dulci ecouri.

Pădurea freamătă și glasul ei ne impune tăcere.

Un vultur plutește măestos în înălțime. E domeniul lui.

Razele soarelui abia străbat prin desiș. Ochiuri de lumină izvoresc o clipă din întuneric și dispar apoi sub un ram.

Șoseaua e ca un șerpe incolăcit. Ai crede că se încrucișează trăsurile ce merg, dar drumul șerpuit, tăiat în inima muntelui, te duce pe nesimțite în vârful Stănișoarei.

Sunt departe timpurile când răsunau pe aici ariile lui Verdi, a rămas în urmă vremea când un sat de italieni se aciuse aicea, când lucrătorii italieni, vestiți tăietori în piatră lucrau la șoseaua de astăzi.

Departesunt timpurile, când serile, laolaltă, pribegii din țara soarelui cântau dorul patriei lor, când băștinașii, cu doina, făceau să tremure

frunza și aduceau lacrimi în ochii pribeagului, care suspina după soarele lui. Și atunci, în tremurări, în amestec de păreri de rău și dragoste de viață, munții aceștia ascultau cântecul nespuse de trist al pribegilor:

Aerul Stănișoarei ruinează tinerețea,
O ruinează pentru totdeauna...

Un monument în vârful Stănișoarei. Rețin că inginerul Niculescu Gh. a condus lucrările șoselei, și amintirea omului acesta e vie în mintea tuturor.

Un drum mai părăsit ce duce spre Muncel, îmi amintește că acolo e stâna lui Giosanu, un sătean din Mălini.

La stâna aceea de pe Muncel, am poposit o noapte, de mult, tare de mult.

Revăd stâna, baciul cu cămașa lui înegrită, aud sunetul talangei ce se apropie, îndepărtatul ei ecou... Zăvozii au prins să hămăie... Turma de oi, ca un covor vârgat se apropie... Patru ciobani și deodată, apare Moș Drosma...

Se face noapte.

În fața stânei licărește o lumină, tot mai slabă se face flacăra, până pierce...

Moș Drosma a început să povestească și e o minune că Moș Drosma nu picie din lulea. El nu ne spune o poveste, un ciclu de povești leagă el în noaptea aceea, și îl ascultam, cum ascultam când eram copil pe o bătrână țigancă care mă adormea atuncia cu poveștile ei...

...Era într'un amurg — povesti el apoi — când o ceată de patru țigani cu țigăncile lor au ajuns la o stână... Acu, nu vă mai spun a cui era

stâna, și clipi șiret din ochi. Țiganiile aveau rachiu cu dânsii și ca de când ne-am adunat la povești, ciobanii și baciul au prins să beie rachiu, că te sature numa' de dulce. Cântau țiganiile din scripcă, da' mai cu foc căta Mișa... Amu țigăncile cântau ciobanilor la ureche, da' Mișa, cânta mai tare ca s'o audă și țiganiile, care au început să prade stâna. Luat-au cașuri, luat-au ei urda, unul și tot ce-au mai găsit și numa' la urmă mai cânta ea odată de răsună toată valea:

Du-te, du-te și iar vină
Că mai este-un țol de lână.

Și cum au luat țiganiile țolul, s'au și făcut nevăzuți.

Acu', ce să vă mai spun, boeri dvoastră, când s'o sculat ciobanii în ziua o găsit stâna prădată...

Și ducându-și fluerul la gură, încep să cânte doina, cântecul nedespărțit al săteanului nostru...

Neğustori, industriași, meseriași români.

Ziarul nostru a hotărât publicarea unui tablou statistic al tuturor neğustorilor, industriașilor și meseriașilor români din Ungaria.

Adresăm deci, tuturor celor interesați rugămintea să ne comunice cât mai în grabă numele firmei, orașul și strada unde se găsește atelierul sau prăvălia lor.

„TRIBUNA“

În legătură cu această candidare citim în „Scara” din București:

„Se anunță din Orăștie că comitetul a ținut o consfătuire după întrunire în care a fixat candidatura dlui Aurel Vlad la postul de locțiitor al subprefectului județului Hunedoarei”.

*

Sedința Camerei. În ședința de azi s'au discutat mai înainte chestiuni interne ale Camerei, după ce s'a primit și în a 3-a citire legile votate în ședința de ieri.

Ministrul-președinte a răspuns apoi la mai multe interpelări vechi.

Ședința viitoare va avea loc Vineri, fiind mâine sârbătoare. Vineri va începe discuția apropiată.

*

Camera magnaților va ținea Vineri ședință, în care va discuta proiectele de lege votate de Camera deputaților.

*

Criza din Austria. Mâine, baronul Gautsch va fi primit în audiență de Maj. Sa, pentru a depune jurământul de credință. După Gautsch va fi primit în audiență baronul Bienert, pentru a primi desărcinarea.

Cu acest prilej, baronul Bienert va fi numit mareșal al Austriei de jos, în locul contelui Kielmansegg.

În cercurile politice bine informate se afirmă că baronul Gautsch va rămâne în fruntea guvernului numai până va reuși să înjghebeze o majoritate parlamentară. Apoi va ceda șefia principelui Thun, care va alcătui un guvern de coaliție.

Partidul creștin-social observă față de guvern o atitudine expectativă. Organul oficios al partidului „Reichspost”, exprimându-și simpatiile pentru baronul Bienert, precizează atitudinea în următoarele:

„Creștin-socialii nu cred în posibilitatea unui guvern de coaliție înainte de transacția din Boemia. Viitorul va dovedi dacă baronul Gautsch va avea în tratativele sale mai mult noroc decât a avut baronul Bienert. Creștin-socialii au dorit întotdeauna o transacție națională cinstită. Partidul nostru salută și noua acțiune cu simpatie, fără a lua însă parte activă. În ce privește atitudinea partidului în parlament, creștinii-sociali stăruie în hotărârea lor de a observa și față de noul guvern politica mâinei libere, lăsând toată răspunderea partidelor germane, cari au provocat criza”.

*

D. T. Maiorescu la Aerenthal. Se anunță că d. T. Maiorescu, ministrul de externe al României, întorcându-se din străinătate, unde fusese în concediu, s'a oprit la Viena, făcând o vizită contelui Aerenthal. D. Maiorescu a avut o lungă convorbire cu ministrul nostru de externe.

*

Reformele militare. Comisia financiară a Camerei a ținut ieri o nouă ședință în care s'au discutat reformele militare. Ministrul Lukács a despărțit reforma și bugetul armatei comune de reformele și bugetul honvezinei, arătând că excludentul de pe anul 1911 este prevăzut de mai înainte în buget, fără ca acesta să fie desechilibrat. Contele Tisza, în discursul său, a accentuat necesitatea reformelor electorale și a atacat guvernul coaliționist, a cărui atitudine față de cercurile înalte, în ce privește reformele militare, nu a congruat nici odată cu cea manifestată față de națiune. Désy, fostul secretar de stat a apărut coalițiunea împotriva acuzelor lui Tisza.

Scrisori din București.

O carte ce n'ar fi trebuit să apară. — Publicul și artiștii străini. — Un botez improvisat.

București, 14 Iunie.

Zilele acestea a apărut o carte semnată de un nume necunoscut în literatură. O carte, care, dacă nu dovedește un talent literar din partea autorului, are totuși meritul de a ne arăta felul cum înțeleg uni oameni să-și manifesteze părerea de rău pentru un vis care i-a înșelat. În câteva bucăți cari stau în strânsă legătură, ni-se povestește istoria unei căsnicii făurite din dragoste, care însă după două săptămâni se desfăcă, din cauza tinerei femei, după cum spune autorul, care nu este decât eroul povestirilor. Urmează, firește lungul șir de lamentațiuni din partea celui înșelat în iluziile sale, un șir de imprecatii la adresa femeii, care nu l'a înțeles și — manifestarea unui sentiment de grozavă dușmănie față de femeia, în fața căreia, altădată, s'a închinat. Autorul ne descrie — așa cum poate — scene intime din căsnicia lui, micile certuri provenite din cauza nepotrivirii de caracter, și mai ales din cauza sărăciei. Spre a pune în evidență vinovăția femeii, anexează la fie-care „novelă” din volum scrisori ce și le-au trimis în alte vremuri și are aerul de a ne spune: Uite cum a mințit infama, care mi-a scris cu atâta căldură altădată! Într-o bucată se adresează magistraților cari vor judeca divorțul, și declară că el este nevinovat, pentru c'a iubit-o pe dumneai prea mult. Cu o serie de „cugetări asupra femeii” se încheie acest volum, care par' că vine din altă lume.

Intr'adevăr autorul volumului de „proză” trăiește pe altă lume. Gestul lui nu este decât un slab certificat al concepțiilor de cari este condus în viață, o dovadă a egoismului exagerat, de care este stăpânit. Omul acesta își închipuie că toată lumea trebuie să se cutremure la auzul faptului că el a fost nenorocit în căsnicie. Își închipuie că soarele trebuie să stea în loc, luna să-și ascundă lumina, vântul să facă și florile să nu mai înflorească, pentru-că el, tocmai el, a crezut că tot ce zboară se mănâncă și că va putea robi o ființă, făcând-o să îndure gelozia și îngustimea orizonturilor lui, în schimbul unui trai mizerabil, pe care nu i-l putea asigura.

Înșelat, înșelat, dar ce-i de vină literatura? Cu cea a greșit beata proză românească spre a i-se pune în cărcă și acest volum, merit să stârnească zâmbetul sau indignarea cetitorilor cu bun simț în contra autorului. Curioasă lume! Dar ce-l interesează pe cetitor un fapt banal, care se întâlnește în fie-care zi? Ce-l interesează pe cetitor numele femeii, pe care ai crezut c'o poți tu ține încătușată, dela care, cu o gradomanie ridicolă pretindeai să te divorțeze, în timp ce tu nu ești decât un biet verme, care să târăie? Ce-l interesează pe cetitor faptul brut, pe care tu i-l dai? Da. Se scriu lucruri, cari au un fond real. Trebuie însă un deosebit talent artistic spre a nu cădea în grosălănie. Și în Werther al lui Goethe este ceva din propria viață a autorului. Și în Dan a lui Vlăduț. Dar câtă depărtare dela vierme până la astru! Cei doi mari scriitori au fost conduși de gândul de a da o operă de artă, iar nu de a-și răzbuna prin scrisul lor. Și aici e marea deosebire, dragă domnule, care dai dovezi că ți-ai meritat partea, pe care o prezinți în volumul de „proză”.

*

Se cunoaște scandalul ce l'a provocat la Iași angajarea domnișoarei Francisca Rozenberg-Rozan pe scena teatrului național de acolo. Tinerimea a aranjat o demonstrație ostilă, publicul s'a indignat și a trebuit ca actrița evreică să fie îndepărtată dela teatru. Urmarea a fost că la rândul lor evreii au boicotat pe artistul Liciu în turneul său prin Moldova. Boicotarea s'a făcut pe față, deși din partea Românilor nu se ceruse alt-ceva decât îndepărtarea unei străine de pe o scenă națională.

De altfel manifestația ostilă a publicului românesc față de Francisca Rozan n'a făcut decât o mare reclamă actriței, care, angajată la o altă trupă, interprinde acum un turneu prin țară, primită fiind cu simpatie de vizitatorii evreii ai teatrelor. Numai cât publicul românesc n'a uitat atitudinea ostilă a populației evreiești față de neîntrecutul nostru artist Liciu, ale cărui me-

rite pentru cultura românească le recunoaștem cu toți.

Deunăzi trupa dlui Leonescu urma să dea o reprezentație la Ploiești, cu piesa „Ca'n Bible”. Rolul principal îl avea Francisca Rozan. La ridicarea cortinei tinerimea și o parte din public a ținut să răsplătească felul cum a fost primit Liciu de evrei. A aranjat o demonstrație, încât a fost nevoie ca să intervină autoritățile spre a nu se naște un scandal mai mare. Unele ziare protestează în contra acestui fel de manifestațiuni. N'ar trebui însă să se uite că ele sunt îndreptate în primul rând nu în contra actriței evreice, care poate o fi având talent, ci în contra acelor Români, cari trec cu vederea felul cum cel mai mare artist al nostru a fost primit de evrei, și se duc să încurajeze pe o străină din neamul care ne urăște mai mult.

*

Duminecă, d. C. Dissescu s'a dus la biserica Mihai Vodă spre a azista la serviciul divin, împreună cu dnii general Năsturel, Onciu și alți prieteni. Au ascultat sfânta slujbă ca și răspunsurile eminentului cor condus de maestrul Vasiliu. Când să iasă din biserică, d. Dissescu fu oprit lause de o femeie, care-l rugă să-i boteze copilul ce-l ținea în brațe. Fostul ministru a primit cu plăcere, a făcut pregătirile necesare, a luat copilul în brațe și i-a servit ca naș, dându-i numele de Traian.

Copilul era al dlui Vasile Macrea, fost redactor responsabil la răposata „Lupta” din Budapesta, iar acum funcționar la monitorul oficial din București. *Correspondent.*

„Din țara Boierilor”.

— O insultă la adresa Românilor. —

Agram, 23 Iunie n.

„Agramer Tagblatt” publică în numărul său dela 21 Iunie 1911 un foileton „Aus dem Bojarenlande”, de un oarecare Dr. A. Coralnik (sau poate Coralinc?), din Viena, în care se aduc cele mai murdare insulte țării românești — pentru a se lauda romanul evreului Marco Brociner.

Cine va fi acest domn Coralnik, nu știm. Poate va fi și D-sa unul dintre mulții „prieteni” ruțeni ai poporului românesc din Bucovina, care își face o meserie din ponegrirea poporului și a țării românești.

Reproducem câteva rînduri din acest foileton, ca să se vadă cu ce minciuni se umple gazetele străine. Apar la București și câteva ziare scrise în limba germană. Poate se vor simți îndemnate să răspundă la acest foileton mincinos, restabilind adevărul.

„Intreaga istorie a acestei țări (România) e un șir neîntrerupt de răscoale sângeroase și zădarnice a țărănimii pentru pământ. Luptele au fost zădarnice, căci gloatele neorganizate, de jumătate sălbatică ale țărănimii aveau să lupte cu clasa cultă a feudalilor, cu fanarioții bine organizați și vicleni. Și Domnul țării, „Gospodarul”, era întotdeauna de partea boierilor.

De altminteri știm puțin despre România și acțiunile culturale ale acestei țări. Numai din vreme în vreme pătrunde la noi câte un nume, ca spre pildă numele poetului român Alexandru (!) Eminescu, a criticului Gherea-Dobrușgeanu (!) etc. Tot ce știm despre România e că Regina acestei țări publică sub numele Carmen Sylva poezii nemțești, pe care firește nu le cetește nimeni. Dar știm și aceea că sub spoiala de cultură a acestei țări, sub stratul subțire de civilizație — Bucureștii au doară pretenția de a fi Parisul Orientului! — se ascunde o barbarie adâncă și o asuprire grea: Ceeace pătrunde din România până la noi e numai strigătul de disperare al celor asupriți și loviți. Fanarioții au și astăzi, ca în trecut, destule mijloace ca să apere cu sabie și foc „cultura” lor...

Și așa înainte până ajunge la romanul „Das Volk steht auf” alui Marco Broci-

ner*). căruia autorul foiletonului îi aduce laude, recomandând această lucrare fan-tazistă ca un tablou fidel al „stărilor culturale” din țara românească.

Un cititor al „Tribunei”.

Știri din Bucovina.

Noul rector al universității din Cernăuți. — Clubul dietal român. — Convocarea dietei țării. — Turneul trupei Nottara-Liciu. — Excursiunea învățătorilor în România.

Cernăuți, 26 Iunie 1911.

Dumincea în 25 l. c. universitatea din Cernăuți a primit un nou rector în persoana dlui Dr. Ștefan Saghin, profesor de dogmatică la facultatea teologică a universității și un bun Român, care se bucură de o înaltă stimă la colegii d-sale străini. D. profesor Saghin a fost șeful grupării părăriste în anii 1907 și 1908 și de sigur că și acuma, fiind virilist, se va asocia acestei grupări în dieta țării. E un semn bun că totemul la începutul sesiunii dietale Românii bucovineni au câștigat în persoana noului rector universitar un deputat mai mult; cu d-sa și cu Mitropolitul țării numărul deputaților români se urcă la 24 în dieta actuală.

*

Acești 24 de deputați sunt din nefericire pentru noi Bucovinenii împărțiți în trei grupări separate: cea **conservatoare**, cea **democrată** și cea **apărăristă**, adică boierii, învățătorii și preoții. Țăranii au un singur deputat, pe d. Boncheș care de-oamdată nu s'a asociat încă nici unei grupări. D. deputat Dr. A. Onciul fostul șef al partidului național român din Bucovina face într'un articol de fond din Nr. 28 al „Foii Poporului” o propunere pentru conlucrarea în comun a celor trei grupări, cari în dietă vor forma „**Clubul român**”. Pentru acest club d-sa a făcut și un statut anumit. Nu știu dacă cele trei grupări vor urma sfatului dlui Onciul, care în caz contrar va fi silit să înființeze o „**Ligă democratică**” (Freisinger Verband) cu alte neamuri străine din țară.

*

Dieta provincială a fost convocată pe Luni în 26 Iunie a. c. pentru o sesiune scurtă, numai de 3 zile, ca să se constituie, căci adevărata sesiune urmează să fie la toamnă. Dimineața s'a oficiat mai întâi serviciul divin în toate bisericile și sinagogele, apoi d. Al. Hormuzachi în calitate de mareșal al țării a deschis dieta, după ce depusese jurământul înaintea președintelui țării. Mareșalul a ținut și o cuvântare în care a adus dinastiei domnitoare omagii de credință și supunere, cu ocazia logodnei arhiducelui Carol Francisc Iosif cu princesa Zita de Parma.

*

Cu ocazia reprezentării pieselor de Delavrancea și Caragiale la Cernăuți, Românii li-au adus artiștilor bucureșteni ovatii ce păreau că nu mai iau sfârșit. Genialii interpreți ai artei românești au fost aproape fiecare dăruți de cătră „Societatea pentru cultură” cu câte un cadou deosebit în semn de dragoste și de mulțumire. Damaele au căpătat splendide buchete de trandafiri roșii, d. Nottara primi după reprezentația de Marți a „Năpastei” în care d-sa l-a jucat pe Ion nebunul, un inel de aur și d. Petrescu un cutiaș de aur. Miercuri s'a dat comedia franceză „Nevoftitul” în traducerea d-lui A. Brătescu-Voinănești. D. Liciu a fost toată seara obiectul ovatiilor celor mai sgomotoase, iar la finea reprezentației a fost dăruit din partea „Soc. pentru cultură” cu un baston de aur. În timpul acesta s'a

*) Despre care s'a scris în „Tribuna”.

revărsat pe scenă o ploaie de flori aruncate din loje și din parterre. Publicul s'a sculat în picioare și a aplaudat minute de-arindul cu un entuziasm ce-a ajuns la deliriu. Acest moment a fost cel mai mișcător din toată seria de reprezentații, care, după cum scrie d. Iorga, a fost o reînțegrare morală a Românismului în Bucovina. Gazetele nemțești însă nu amintesc de loc acest turneu, tot așa ca și cele jidovești.

*

După expoziția națională din 1906 la București, după cea din 1908 la Iași și după desvălirea statuiei lui V. Alecsandri în acelaș oraș, Românii bucovineni au prins o dragoste deosebită pentru libera Românie. An de an cercetează în număr tot mai mare cursurile din Văleni, an de an petrec tot mai mulți vara la băile din Regat; cei de dincolo vin la noi fie ca să deie reprezentații teatrale, fie ca să ție șezători literale și iată că legătura sufletească între cei despărțiți prin granițe nefirești, se infiripă din ce în ce, ne facem o apă și un pământ. Astă vară o mulțime de învățători români din Bucovina luară parte la congresul învățătorilor din Constanța, iar în vara asta asociațiile învățătorilor din ținutul Câmpulungului și al Humorului fac excursii prin părțile cele mai romantice ale regatului românesc. Cei dintâi vor pleca la 5 Iulie st. n. din Dorna cu plutele pe Bistrița până la Broșteni și de acolo pe jos spre Piatra Neamțului, mănăstirile Văratecul, Agapia etc., iar cei din Humor vor vizita Constanța, Bucureștii, Sinaia și la urmă vor lua parte la cursurile din Vălenii de Munte, până 13 August, când vor fi oaspeții congresului învățătoresc al fraților din Regat la Târgoviște.

Coresp.

Turneul artistic

aranjat de **Societatea noastră teatrală** va avea loc în următoarele orașe:

- 2 Iulie nou Beiuș (Bihar).
- 9 Iulie n. Oradea-mare.
- 12 Iulie n. Scini (com. Sătmar).
- 16 Iulie n. Băile Paveliane (lângă Sighetul marmăției).
- 23 Iulie n. în Vișcul de sus (com. Maramureș).
- 29 și 30 Iulie în Șomeș-mare.
- 2 August n. în Lăpușul-ungurese (com. Solnoc-Dobâca).

Programul este foarte variat și atractiv. Se va declama, cânta cu voce și la pian și se va juca teatru.

În acest turneu, vor lua parte următoarele persoane: d-șoara Anicuța Voileanu, distinsa artistă care s'a impus la academia vieneză, d-șoarele Reli și Geni Poparadu, două diletante de mână întâie, — dintre cari prima, va urma, din toamnă, la conservatorul de artă dramatică din București.

Di Ionel Crișanu, cunoscutul bariton liric, elev în ultimul an la academia de muzică din Viena și Constantin Calmuschi, apreciatul comic. Conducerea turneului este încredințată dlui Aurel Bănuț, directorul artistic al societății teatrale. Pentru câteva piese, este asigurată și colaborarea diletanților din respectivele orașe.

Alături de declamațiunile dnilor: Bănuț (comedie de salon) și Calmuschi (comedie de caracter și bufă) se va auzi arta înaltă, prestată de-o artistă ca d-ra Voileanu, care va susține și acoimpanimentul pieselor cântate de baritonul Crișianu, al cărui repertor afară de Prologul lui Pagliani, este curat românesc (Dima, Mureșianu, Brediceanu etc.)

Piese teatrale reprezentate, vor fi următoarele: „Bucătăreasa”, „Curiozitate femeiească”, „Rococo”, „Unica fică” și drama „Jertfă”.

Cuvântul unui țăran.

Dăm aici după notele pe cari le-a făcut păr. Ion Moța, vorbirea țăranului Ion Văsâi, ținută la adunarea din Orăștie. Va vedea oricine de câtă limpezime de vederi este străbătută această vorbire simplă și nepretențioasă.

Iat-o:

Frați țărani!

Dragoste de neam și iubirea de frate m'a adus și pe mine de departe, din Bănat, aici la voi, ca să ne mai spunem unii altora păsurile și să sfătuim cum să le mai abatem de pe la noi! În numele fraților voștri din Bănat vă grăesc și dela ei vă aduc frățescă îmbrățișare! Și când alergăm unii spre alții, nu facem altoeva decât ce ne poruncește duhul vremii și natura! Iar duhul vremii și natura ne poruncesc ca să nizmim și noi spre desvoltare și spre a ne păstra neamul așa cum l-a lăsat Dumnezeu! Putem noi, poporul, lua pildă dela cocostărci și dela rîndunele. Au nu vedem noi pe aceste paseri ale cerului cum ele, când vine vremea aceea, se adună și țin sfaturi, un fel de adunări ale neamului lor, chibzuind ce au de făcut, că uite se apropie zile vrăjmașe pentru neamul lor? Și ce fac? Se întocg și hotărăsc, că, pentru a-și feri neamul de peire, să fugă din calea primejdiei spre hotare mai primitoare, spre țări calde, și să vină iară înapoi numai dupăce vrăjmaș lor cea mare, iarna, a trecut. S'or fi ducând, gândese eu, la sfatul rîndunelelor și a cocostărcilor și câte un vrăbioi, câte un pițigoi ceva, și le-o fi spunând să nu meargă, să stec aci, că cum nu piere el în vremea iernii, doar n'or pieri nici ele. Dar putut-a vre-odată vrăbiețul ori pițigoiul să abată pe rîndunele dela drumul cel firesc al lor, pe care urmându-l, își scutesc neamul de potop? Și la ce drumuri grele și lungi pornesc ele pentru a-și scăpa neamul de perire! De-am avea și noi atâta dragoste pentru ferirea neamului nostru de peire, și am porni pe grele drumuri ale luptei pentru mântuirea lui, ca aceste mici păsărele la grelele drumuri peste mări și țări, prin furtuni și foame, — ce bine ar fi!

Dar chiar de aceea ne-am adunat azi aici, ca să vă vădim că și noi știm ce e lupta pentru limbă și drepturi, pentru cari mergem după un singur steag — cel al partidului nostru național, al cărui fii și oșteni credincioși voim să fim! Și ne-am adunat ca să arătăm guvernului că deși trecem prin atâtea greutăți în lupta noastră națională, ele nu sunt în stare a ne lua voia dela această luptă! Nu! Căci noi suntem deprinși cu răul și cu traiul slab, ca boul cu paele și pleava din iesle, pe care, în lipsă, o mănăcă cu călcare pe inimă, având el nădejde bună și credință în sosirea primăverii, care îl va duce iar la iarba verde și grasă și dulce! Așa credem și noi, cari trăim cu paie și pleavă de drepturi în această țară, că va aduce Dumnezeu primăvara care să ne răsplătească pentru cât acum răbdăm în cele naționale!

Guvernul, arătând spre alegerile ce trecură, zice că ne-a învins! Nu-i adevărat. A smuls el dela Români câteva cercuri de deputați, dar pe neamul românesc nu l-a învins! Că doar tot am trimis și noi acolo încă 5 deputați. Aceia sunt ai noștri și vorbesc pentru noi acolo. Știți pilda lui Christos, care a făcut minunea de a sătura 5 mii de oameni cu 5 pâni și 2 pești și încă ai mai culcs pe urma prânzului și 12 coșuri de sfărîmături! Apoi și noi Românii din această patrie suntem ca poporul acela bun al lui Christos. Și noi prin cele naționale vom fi săturați prin voia lui Dumnezeu. Cele 5 pâni de cari ne săturăm sunt cei 5 deputați ai noștri, cari din sufletul lor mare ne satură pe noi pe toți cei trei milioane de Români, cei doi pești ne sunt limba și legea la cari ținem cu toată țaria. Dar chiar de ar izbuti vrăjmașii să ne smulgă și cele 5 pâni, pe cei 5 deputați, tot ne mai rămân cele 12 coșuri de sfărîmă-

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de lipsă la: **Székely și Réti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely** Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

== Mare asortiment în trusouri pentru mirese. ==
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

turi, cari sunt inteligența noastră, cărturarii noștri din afară de dietă, cari ne vor hrăni ei sufletele!

Se tot vorbește fraților, de „pace” între noi și Unguri. Apoi să dea Dumnezeu să vie pacea aceea, că și noi o vrem, dar nu vrem decât o pace cinstită și nu viclenie vulpească. Că uite cum e cu pacea aceea. Odată m'a prins un domn ungar, chiar după o adunare de astea, la Lugoj, și fiindcă știa bine românește și a crezut că dacă eu sunt țaran apoi repede îmi poate umplea urechile cu niște hule despre domniile noștri. Și mi-a zis: „Auzi bade Ioane! d-voastră țărani greșiți foarte mult când țineți atâta la domniile voștri. Doar pentru ei, că-s neastâmpărați, vă vin și voaivă atâtea rele. Uite, de te rogi de Ungur, acela îți poate scoate câte un drept, câte o ușurare ceva, dar ai voștri nu!...”

I-am spus să și țină numai sfatul pentru Săcuii din curtea sa, că eu știu ce e binele meu singuratic și binele cel mare al neamului, și i-am spus câte am știut eu. Atunci a vrut să plece, zicându-mi: „De-aia vă umbli vouă așa de prost, eă voi Români sunteți ca câinii!... Săriți numai la tot omul ce-i străin de voi și-l mușcați și unde implântați colții în sumanul lui, nu-l mai lăsați până nu-l sfârțicați! Ca câinii!... Atunci nu l-am lăsat să plece, ci l-am prins de mânecă și i-am zis: Ei, stai acum un pic, domnule, să vedem cum îi cu vorba asta? Români sunt ca câinii? Dar știi d-ta cine-i cănele pe lumea asta? De mergi d-ta la stâna de pe munte: oare cine e cel mai bun păzitor al turmei, al întregului bun cel are păcurarul? Oare nu cănele? Când vine hoțul noaptea să fure prin întunecare o oaie din stâna stăpânului, oare nu cănele treaz vestește pe stăpân prin lătratul său? De vine lupul, oare nu cănele sare cel dintâi întru apărarea turmei, primejduindu-și viața chiar, pentru a păzi bunul stăpânului său? De vii d-ta prin străini în curtea mea, cănele din lanț tot se sfarmă, dând de știre gazdei, că om străin a intrat în curte și de ar putea rupe lanțul, și-ar arăta el pe unde să ieși de aci! La vânătore oare poate vânătorul face ceva fără ajutorul cânelui? Și altele și altele! Dar nu e numai de folos cănele, e și de fală! Câți domni nu vezi, chiar printre d-voastră la oraș, cari nu pot umbla singuri pe uliță, deși due cu ei un cățel de atâ și-i pun la gât zurgălae și podoabe, și câte doamne îl poartă în brațe și-l pun în feareastră, împodobit cu pantlici la gât, așa l-au îndrăgit. Aceștia-s câinii cei leneviți și domniți, netrebuțiți, de care vă place d-voastră. Ai noștri însă sunt răi, dar buni! Și oricât de răi sunt câinii noștri, tot este modru a te apropia și de ei. Ian vină d-ta la cănele meu în toată ziua cu o bucătură și i-o aruncă, și vei vedea că va sări tot mai rar la d-ta, ba pe urmă nici nu te mai latră, ci te va socoti de binevoitor al lui și te va linguși și vei face ce vrei cu el, și va sări numai la alți străini ori dușmani ai curtei!

Apoi în felul acesta ar fi și ei și Români ca câinii. Că voi, străinii, vă apropiați de casa și de curtea lor tot ca străinii, nu ca cunoscuți și prieteni! Mai curind să luați, decât să dați ceva gazdelor. Ian vină domniilor voștri la noi cu buna, de ce i-se cade Românului, neamului întreg, nu la singuratici speculanți, mișei, și veți vedea cum puteți imblânzi acest neam și-l puteți stăpâni cu bine și veți avea în el un minunat păzitor, cum a fost totdeauna, al țării contra străinilor și dușmanilor ei! Că nu este națiune mai credincioasă și bună ca nația noastră românească, — care la mulți ani să ne trăiască!

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

Invitare de abonament

Stăm în fața unui nou semestru de abonament. Acum când o campanie detestabilă, neloială și ingrătă s'a pornit împotriva ziarului nostru, drept răsplată pentru nesfârșitele sale servicii aduse cauzei naționale, avem îndoită nevoie de sprijinul prietenilor și a cetitorilor noștri statornici și credincioși, cari nu s'au lăsat mistificați nici terorizați.

Li rugăm pe toți să grăbească cu reînnoirea abonamentelor, și să facă o propagandă în cercul lor, pentru câștigarea de noi abonați, pe restanțieri să și achite datoriile lor, căci ziarul nostru este avizat acum la propriile sale puteri în lupta grea ce o duce pentru interesele naționale.

În față, loviți cu șeptesprezece procese de presă, dintre cari cel dintâiu se va desbate la 16 August în spate loviți de focul concentric al unei propagande organizate de calomni, minciuni și invective, nădejdea noastră se reazămă pe acea parte sănătoasă a publicului nostru care are independența sa de judecată, spiritul de discernământ și devotament adânc, desinteresat și sincer pentru cauza națională.

Apelăm deci la ce e mai bun în societatea noastră, la acea parte a publicului nostru care poate crede în indemnurile cinștite ale unui ziar, în mărturisirile sale de credințe loiale și drepte, fiindcă cugetarea ei însăș este nestrucată, loială, dreaptă și cinștită.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

In România:

pe un an	— — — —	40.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	20.— cor.

Redacția și Administrația „Tribunei.”

Din străinătate.

Criza ministerială din Franța. Din Paris se anunță următoarele:

Se crede că ministerul Caillaux se va forma în scurt timp de oarece ministrul de finanțe și-a asigurat colaboratorii.

Ministrul de războiu Goiran și ministrul de justiție Perrier nu vor mai intra în noul cabinet. Caillaux va lua președinția consiliului și ministerul de interne, iar portofoliul finanțelor va fi probabil oferit fostului ministru, Klotz; Delcassé va păstra ministerul marinei și Cruppi va lua ministerul justiției. Candidații ministerului de externe sunt prefectul Senei, Selwes, Poincaré și Millerand. Portofoliul războiului a fost promis fostului ministru de războiu Etienne sau fostului ministru de de finanțe Cocherie.

— Viitorul prim-ministru va avea de rezolvit o serie de probleme mari. În primul rând asigurarea bugetului și votarea legii pentru asigurarea muncitorilor, dar înainte de toate reforma electorală. Vin apoi probleme grele ale politicii externe cu privire la Spania și Maroc.

Situația în Albania. S'ar fi părut că în urma călătoriei sultanului în Albania, re-

voluția malisorilor și mirdiților ar ajunge la sfârșit. Sultanul făcuse promițătoare declarații de pace și aproape toate dorințele resculațiilor ar fi fost împlinite de guvernul turcesc, dacă nu ar fi intervenit acțiunea Angliei și Rusiei, cari cu ajutorul Muntenegrului cercă să tulbure din nou împrejurările. În zilele din urmă se accentuează din ce în ce mai mult necesitatea unor demersuri pe lângă Poartă, din partea puterilor semnalare a tratatului de Berlin, iar malisorii găzduiți în Muntenegru sunt sfătuiți să ceară maximum dorințelor lor. Se zice că se exploatează prin aceasta neîncrederea albancizilor față de guvernul turcesc care i-a ținut până acum numai cu promisiuni neîmplinite. Nu se poate prevedea încă ce urmări va avea această nouă încercătură. Atâta se știe că guvernul turcesc are serioase intenții de împăcare, iar răsculații stau tot pe baza manifestului pe care l-au publicat în unul din numerele trecute.

Casă românească în Ierusalim.

Iată, trecuta-au sute de ani și românii n'au încă o biserică a lor în Ierusalim, în care să audă sfintele rugăciuni în limba moșilor și strămoșilor lor; au însă de vre-o câțiva ani un local închiriat, o Casă românească, unde se adăpostesc, și un Paraclis în care aud preoții români rugând pe Dumnezeu în limba părinților lor.

Acea casă românească merge progresând din zi în zi, și aceasta mulțumită activității ce desfășură membrii comitetului, precum și închinătorilor însuflețiți de dragostea religiei creștine, cari venind în Ierusalim spre închinare la locurile sfinte, au ajutat și ajută acea casă prin donațiunile ce fac neconștient, așa că astăzi ea are 20 camere mobilate, cu toate cele de trebuință. După inventarul casei, acele obiecte valorează 1843 lei.

Pe lângă toate aceste, iată cunoscut vă fac vouă Românilor din România, precum și vouă Românilor ce locuieți în țări despărțite de tulpina românească, purtând de sute de ani greul jug al străinismului, că Paraclisul ce se află în casa românească e de toată frumusețea, împodobit cu icoane împărătești, cruci mari ferecate cu aur, sfinte vase suflătoare cu aur, policandru, candelă, cădelnițe, vestminte prețioase preoțești și diaconeste și altele, precum și un număr mare de cărți pentru slujba bisericească, cari asemenea, după inventarul Paraclisului, sunt prețuite la 1231 lei. Vă mai fac încă cunoscut că nu va trece mult cu ajutorul lui Dumnezeu, vom începe aici, în Ierusalim, punerea temeliei unei biserici ortodoxe române pe locul unde a fost biserică Sf. Ștefan, spre lauda lui Dumnezeu și spre fala neamului românesc, și fi-va acea biserică întâia ce se va înălța aici, având hramul Sf. Arhidiacon Ștefan.

Binecuvântat fie numele acelor creștini cari au ajutat casa românească cât și Paraclisul, pe care credem de datoria noastră a-i arăta aici: D-na Eugenia Boldur din Iași, Dinicu Oțoianu din București, Nicanor Cruceanu din Basarabia, Costache Antonescu din Focșani, Neculai Boieru din Câmpina, Hagi Neculai Costinescu din Tecuci, Hagi Costache Antonescu din Focșani, Buduri din Carabaca (Dobrogea), Ioan Ionescu din București, Iancu, din T.-Măgurele; Maria Iancu Cofetariu, din Basarabia; Nastasia Basarabina, Tudora Ananescu, Lavrentie Mohanu, Pangratie Mohanu, Eftimia a preotului Vasile din București, Arsenie Popescu din Braila, Armandritul Dionisie din Bușteni, Arhimandritul Iuvinalie Manolescu, Preot Fotea Oprea, Ierodicon Savatie Popa.

Magazinul de Mobile

Armin Krausz

Cel mai mare și mai bine asortat magazin în Ungaria-de-sud Mare depozit în obiecte fine, până la cele mai fine. Mobile de cea mai bună calitate o specialitate: Mobile din lemn masiv, lucrate fără aplicație. Prețuri fixe. Comandele se efectuează prompt și conștient.

Timișoara-centru, Strada Zăpolya No 7. —

Dumnezeu să ne lumineze și să ne ajute să lucrăm cu cea mai mare dragoste și de astăzi înainte, ca să putem eși la limanul dorit.

1911, Iunie 4 Ierusalim.

Președintele comitetului pentru zidirea unei bisericii or. române în Ierusalim.

Teodor P. Burada.

Tovărășii sătești.

— Convocare. —

Subscrișii convocăm o adunare populară economică pentru înființarea de tovarășii sătești și cu scopul de a demonstra importanța economică și puterea organizatoare a tovarășiiilor mai ales la poporul nostru.

Adunarea se va ține în Timișoara-fabric, la 2 Iulie st. n. adică Duminecă după amiază la orele 3¹/₂ în curtea bisericii gr.-or. din Fabric cu concursul domnilor *Ioan Moța* și *Vasile Osvadă*, cei mai aprigi și neobosiți propovăduitori ai ideilor de asociere și făptuitorii multor lucruri bune și folositoare.

La această adunare sunt poftiți toți cei cari se interesează de soarta țaranului român, domni preoți și învățători sunt rugați să-i îndemne pe țărani a participa în număr cât mai mare, astfel ca sfaturile auzite și învățăturile însușite cu această ocaziune să fie răspândite în cercuri cât mai largi.

Timișoara, Iunie 1911, Dr. Pompil Cioban, avocat în Timișoara, Alexandru Ciugudean proprietar de pământ în Bruznic, David Voniga, preot în Gyirok, Miron Moldovan, preot în comuna Murani, Vasile Muntean Bunea, econom, George Tocitu, preot în comuna Calacea, Nicolae Vulpe, preot în comuna Jadani, Virgil Popovici, preot în comuna Giroda, Darabantiu Ion, econom în Seceani, Aron Lechi, econom în Seceani, Damian Sebeșan, învățător în comuna Săcusigi, Ștefan Sebeșan, învățător în comuna Săcusigi, Ștefan Sebu, primar com. econom în comuna Săcusigi, Florea Butta, econom în comuna Săcusigi, George Părvu, învățător, George Brestin, econom, Ioan Crăciun, Ioan Barbos, Ioan Blidariu, toți din Cheveresul-mare, Sava Serdineanțiu, învățător, Mihai Guttu, învățător, Ioan Bistin, econom, din Fenlăc.

INFORMAȚII.

ARAD, 28 Iunie n. 1911.

— **Buletin metereologic.** Institutul metereologic anunță ridicarea temperaturii, cu ploi sporadice în răsărit (furtuni).

Prognoza generală e: mai târziu caldura, în răsărit pe alocuri ploi.

Temperatura la amiază a fost 17-7° Celsius.

— **Poeții A. Vlahuță și St. O. Iosif în Sibiu.** Ni-se anunță din Sibiu, că poeții A. Vlahuță și St. O. Iosif au sosit la Sibiu, unde vor sta mai multe zile, ca oaspeți ai poetului O. Goga.

— **Boala domnului Nicolae Iorga.** Se anunță din Vălenii de Munte: Suferind de mai mult timp de bronșită din cauza expunerii prea mari, boala d-lui Iorga se agravase. Telegrafic au fost chemați d-nii doctori I. Cantacuzino, profesor, Dr. D. Popovici, cari împreună cu d. Eduard Părvu medicul orașului Vălenii de Munte au constatat în urma consultului, că d. N. Iorga suferă de gripă, laringită, faringită și congestie pulmonară. În urma grabnicilor îngrijiri ce i-s-au dat, starea d-lui Iorga merge spre bine.

Incurînd d-sa va fi pe deplin restabilit.

— **Cea mai frumoasă suverană.** La balul shakespearian care a avut loc la Londra în ajunul încoronărilor strălucit

public a admirat frumusețea viitoarei Suverane, A. S. R. Prințesa Maria.

În „Figaro” Raymond Recouly, remarcă faptul că toate privirile asistenței erau atrase de frumusețea A. S.

— **Sărbătorirea dlui Emil Gârleanu.** Din București ni-se scrie: Duminecă seara, un grup de scriitori și artiști au oferit un banchet, la terasa Oteteleșeanu, diștinsului scriitor Em. Gârleanu, noul director al Teatrului Național din Craiova.

La acest banchet au participat doamna și dl Em. Gârleanu, doamna și dl D. Karnabatt, dna Natalia Negru, domni Octavian Goga, Il. Chendi, D. Anghel, Vasile Savel, I. Minulesen, Eug. Lovinescu, Victor Eftimiu, A. de Herz, D. Nănu, Corneliu Moldovan, Al. Stamatiad, Liviu Rebreanu, I. Dragoslav, pictorii Satnary și Iser.

Banchetul a fost un omagiu colegial și bine meritat făcînd noului director al Teatrului din Craiova.

În tot timpul banchetului pictorul Iser a caricaturizat cu verva lui incisivă pe convivi.

— **Un plagiat în „Românul”.** Primii spre publicare următoarea scrisoare:

Domnule redactor.

Vă rog să nu mă bănuți că vin așa târziu cu șirele acestea. Dar eu sunt preot bătrîn, care ceteșe și „Tribuna” și „Românul”, și știu că la ziarul autorizat colaborează (și, prin urmare, îl primește) vestitul nostru cântăreț *Georghe Coșbuc*. Îmi închipuiam că va protesta d-sa împotriva unui împrumut literar neiertat, apărut în Nr. 12 Oal „Românului” sub iscălitura dlui *P. Dulfu*, care dă o raită prin vechile regiuni de inspirație ale maestrului. Cum însă revendicarea paternității literare nu s'a făcut din partea cea mai competentă, o facem acumă noi, cetitorii.

Este vorba de balada populară „Cătălina”, care-i plagiată, chiar și în cele mai multe amănunte ale ei, după minunatul „Blăstăm de mamă” al dlui Coșbuc. Povestea „Lenei vesele” și a copiilor ei: „trei feciori și-o fată mare”, cântată cu frumusețe neîntrecută de autorul „Mortii lui Fulger”, a ispitit fantazia, fără avânt astăzi, a dlui Dulfu. Și scriitorul acesta nu a mai căutat inspirația de-a dreptul la izvor — la popor — cum făcuse cu „Isprăvile lui păcală” și „Legenda Țiganilor”. Nu a mai rămas nici la genul umoristic și anecdotic, unde poți avea efect cu lucruri mai primitive, cu o artă mai noduroasă. Dl Dulfu a ținut să abordeze genul ingrat al baladei, și — căutând subiecte — s'a oprit la o broșurică din biblioteca vechii „Tribune”, — la „Blăstăm de mamă”.

Cred că nu este nevoie să insist prea mult asupra acestui caz, asemenea căruia ne-am bucura să nu se mai întâmpale altele. Cărticica de la Sibiu este foarte răspândită, — o vînd pe la târguri până și iconarii. Cu vremea va ajunge și la redacția „Românului”.

Dar dacă nu putem pretinde unei tiperele redacției să știe ce s'a scris în Ardeal acum 25 de ani, — nici chiar când lucrurile apărute le subseria Coșbuc! — cu drept cuvînt ne mirăm că gazetarii autorizați nu cunosc nici literatura făcută în urmă cu un an, la semi-„autorizată” „Lupta”. Căci și ziarul acesta nenorocit a adus (în Nr. 183, an. IV) un foileton: „Povestea celor șapte frați ai Katalinei și a mamei lor”. Fondul este și aici identic cu cel din poezia dlui Coșbuc, — dar dl Victor Eftimiu a încercat cel puțin să schimbe unele amănunte, să dea un aier oriental întregii povestiri — iar prin stil s'o apropie de rafineria decadentilor de azi.

Dacă ar fi eunosent măcar unul dintre aceste două produse literare, dl *V. Goldiș* ar fi restituit dlui *P. Dulfu* manuscriptul „Cătălinei”, scutindu-l de neplăceri la vremea bătrînețelor, — și i-ar fi scris politicos: „Trebuie să fie vr'o greșală la mijloc..., vr'un caz de falsă memorie literară. Vă rog comparați..., căutați... trimiteti-ne altceva, și cu plăcere...” *Petru Popa*, paroh.

— **Premii pentru lucrări românești la Universitatea din Budapesta.** Când a ieșit la pensie fostul profesor de românește la Universitatea din Pesta, dl *I. Ciocan*, a pus bazele unei „fundatii I. Ciocan”, ale cărei interese constituie, tot la doi ani, un premiu de 240 de coroane. Premiul acesta îl decerne profesorul de limba și literatura română celei mai bune lucrări despre un subiect stabilit, scrisă de studenți dela facultatea de litere.

Cel dintăiu premiu se va decerne anul viitor. Subiectul: „Increștinarea Românilor. Studiu din istoria limbei, avînd în vedere tradiția, limba bisericească și raporturile canonice și ierarhice, în cari a stat biserica românească cu bisericile: latină, grecească și slavonă”. Terminul, până la care pot fi prezintate lucrările, este: 31 Martie 1912.

Toate lucrările, intrate la acest concurs, trebuie scrise în limba română.

— **Către Români.** Primim următorul apel: Noi Români de veacuri am fost tributari neguțătorilor și meseriașilor străini și cu banii noștri ne-am crescut dușmani pe cap. Acum după sute de ani, când începem și noi a ne scutura de jugul străin care îl purtăm de veacuri și când avem și noi neguțători și meseriași eșiți din sânul nostru, să i sprijinim.

Să ne gândim bine, că Românul acela dacă e neguțător sau meseriaș și ajunge la avere, el va putea contribui la toate lipsele și ajutoarele naționale. Dar nu cred că străinii, cari și-au făcut averea dela noi, au ajutat vre-odată pe cineva dintre ai noștri sau au contribuit la vre-o școală ori biserică românească.

Să ne deschidem deci ochii și să ne fie chiar ei, străinii, de pildă. Să ne întrebăm care străin sprijinește vr'un neguțător ori meseriaș român? De ce numai noi să fim material bun pentru îmbogățirea lor? *Un prieten al poporului.*

— **Acțiunea muncitorilor contra scumpirei tutunului.** În urma scumpirei tutunului proiectată de ministrul de finanțe, muncitorimea a hotărît să înceapă o acțiune de boicot în întreaga țară, pentru a determina guvernul să-și retragă această ordinațiune, deoarece ia atinge mai greu clasa muncitoare. În scopul acesta partidul socialist a ținut Luni în Budapesta două mari adunări populare în cari s'a protestat cu multă vehemență din partea oratorilor, contra nouilor impozite asupra populației sărace. Una dintre aceste adunări a fost împrăștiată cu forța de poliție sălbatică din capitală. S'a luat apoi și o moțiune în scopul de a ține adunări de protestare în toate părțile țării, apelând la membrii partidului să îndemne la abținere pe toți colegii lor, atâta vreme cât va trebui pentru a zădărnici nouă măsură a guvernului.

— **Logodne.** Dl Ioan Sferdian, proprietarul firmei Sferdian și Mișca din Buteni, s'a fidanțat cu d-șoara Iuliana Ineonan, fca d-lui Antoniu Ineonan din Macia.

Felicitările noastre!

— **D-șoara Ana Sebeșan învățătoare și dl Iacob Ivan funcționar administrativ, fidanțați.** Șeitîn, Iunie 1911.

— **Avocați noi.** În timpul din urmă au trecut la axamenul de avocat (censura), la Universitatea din Budapesta următorii Români: dl Dr. Coriolan Baltă, (fiu de preot din Beregsău, cott. Timișoara), dl Dr. Ștefan Dărăbanth, (Sătmărean) și dl Dr. Retru Stoia, (fiu de plugar, din Ticvanul-mare, Bănat).

Felicitări!

— **Doctor nou.** La facultatea de medicină din Pesta a fost promovat doctor medicinae dl Petre Morariu, de origine din Bocșa-românească.

Felicitări!

— **Monumentul lui Victor Emanuel.** Populația Romei a fost trezită ieri noapte în strigătul de alarmă al goanei pompierilor cari primiseră știrea că monumentul de curînd inaugurat al regelui Victor Emanuel e amenințat să cadă

pradă flacărilor. O lume imensă a grăbit la fața locului, fiind alarmată de primejdie, dar statua luminată de flăcări strălucea în plină splendoare căci focul nu apucase decât în schielele din apropiere cari nu fuseseră încă transportate. Cu toate că focul nu amenința statua și a fost în curînd localizat de pompieri, lumea adunată nu s'a împărțiat pînă dinspre ziua.

— **Vilejiatura familiei Țarului.** Familia domitoare din Rusia va petrece o parte a verii în Ohiew unde vor lua parte la înăungrarea monumentului Alexandru al doilea și a marelui ducesă Olga. Festivitățile inaugurării vor avea și un caracter religios deoarece marea ducesă a fost primită între sfinți și în scopul acesta vor sosi la fața locului deputații de țărani din toate părțile țării. Aceștia vor avea haina de rigoare, costumul național al țărânilor rusești, oferind astfel asistenței un pitoresc tablou etnografic. Marea ducesă Olga a fost soția marelui duce Igor de Chiew și a primit în Bizanț creștinismul la anul 945.

— **Expediția științifică alui Metchnikov.** La finele lui Maiu expediția științifică, pusă sub comanda lui Metchnikov a ajuns la Kasai-oraș din stepele chirghize. Scopul acestei expediții, după cum s'a mai anunțat, este să studieze la fața locului modul cum se propagă ciuma și se afle care ar fi mijlocul mai bun pentru combaterea ei.

Cum au ajuns la Kasai, savantul bacteriolog a examinat mai întâi pe trei oameni foști bolnavi de ciumă, singurii scăpați cu viață, din cei 12 membri ai familiei lor. După aceea s'a procedat la desgroparea cadavrelor îngropate a celor care au murit în timpul ultimei epidemii.

Corpul unei ciumate s'a găsit bine conservat. În mormânt urme de șobolani dispăruți și câteva specii de insecte. Aceștia sunt primii propagatori ai ciumei.

S'a luat câte-va părți din organele cadavrelor spre a fi analizate. După aceea cadavrele au fost arse, iar cenușa îngropată. De asemenea au fost arse și hainele personalului care a servit la desgroparea și examinarea cadavrelor.

Pentru complectarea cercetărilor s'a început vânătoarea șobolanilor de prin părțile cari au fost bătute de ciumă, și exemplarele prinse puse sub observație. Din acestea multe au murit.

În laboratorul ambulant al expediției se lucrează de dimineață pînă 'n seară, iar în tot timpul Metchnikov face observațiunile sale științifice.

— **La fondul «Victor și Eugenia» Tordășian pentru înzestrarea fetelor sărace»,** al «Reuniunii meseriașilor sibieni», au mai dăruit: familia comersantului Teodor Popescu 2 cor., Ioan Martin învățacel măsor 40 bani, familia francezului Petru Moga 40 bani, Nicolae Ciugudean, proprietar în Vingard 20 bani, Constantin Mușlea funcț. la «Albina», din prilejul onomasticeii 1 cor., Demetriu Henea Pantofar, Sadu 50 bani, Otto Klotz, c. și reg. locot. la reg 61 1 cor., Mihail Iltu, inginer silvic în loc de cunună pe mormântul directorului școlar I. Părăianu d n Arad, 2 cor.

— **Greva marinarilor.** Mișcările greviste ale marinarilor americani în loc să se potolească amenință să iee proporții îndoite, căci după cât se anunță din Hull greviștii amenință să însceneze și o grevă la căile ferate dacă nu se va ajuge la o grabnică înțelegere cu societățile de navigație. Pînă acum orice comunicație stagnează, muncitorii din docuri s'au solidarizat și ei cu greviștii și vapoarele stau nedescărcate în porturi. În Lundenland s'au alăturat deasemenea la grevă vre-o 3 sute de lemnari angajați în port. Trenurile dintre oraș și porturi au fost oprite în mers și pagubele stagnării comerțului se urcă la sume enorme.

— **Procesul dintre Sași și moșnenii vâlceni.** Cetitorii noștri își reamintesc de sigur procesul dintre moșnenii vâlceni (România), reprezentați prin societatea „Oltul”, și Sașii din Transilvania, adică Universitatea săsească, cari vînzînd societății ungaro-italiene (frații Feltrinelli din Tâlmăciu) întinse terenuri de păduri spre exploa-

tare, aceștia cu dela sine putere au încălecat teritoriul României, în punctul muntelui Turnurele, proprietate românească de moșneni, pe care fără nici un drept și fără a cere voe dela cineva au construit chiar un drum de fier funicular spre înlesnirea exploatărei lor forestiere.

Un mare proces în daune-interese s'a iscat din această cauză între societatea „Oltul” ca reclamantă, și între universitatea săsească și societatea ungaro-italiană din comuna Tâlmăciu (comitatul Sibiului), cari nesocotind diferitele tratate și convenția de delimitare a graniței din 1888 s'au făcut stăpâni fără nici un drept pe o bună porțiune din teritoriul nostru.

Joia trecută 9 Iunie, acest proces a venit spre judecare în fața judecătoriei de ocol din comuna Voineasa, jud. Vâlcea. Societatea „Oltul” era reprezentată prin dnii avocați I. Saita, Dimitrie Alexandrescu și V. Tretinescu; Sașii prin dnii avocați Gr. Procopiu și Puricescu, iar societatea ungaro-italiană prin dl C. Disescu.

Avocații sașilor și ai societății ungaro-italiene au cerut comunicarea actelor de constituire a societății „Oltul” precum și actele cu cari moștenitorii defunctului Nicu Albu au vîndut partea lor societății „Oltul”.

Avocații societății „Oltul” s'au opus acestei cereri pe motivul că actele de societate sunt publicate și se găsesc în arhiva Tribunalului Vâlcea, iar în ce privește situația moștenitorilor lui Nicu Albu, ea este regulată de art. 12 din contract, care spune clar că societatea se continuă de supraviețuirii moștenitorilor, aceștia avînd numai o creanță.

Cum însă Sașii pretind că au vre-o 60 acte noi, de cari înțeleg a se servi în proces, și cum societatea ungaro-italiană a cerut să i-se comunice actele, eu toată declarația avocaților societății „Oltul” că primese disconținerea actelor imediat, dl judecător de ocol Băicoianu a admis incidentul pentru societatea ungaro-italiană (frații Feltrinelli) și a dispus comunicarea tuturor actelor...

Procesul se va desfășura din nou înaintea judecătoriei de ocol din Voineasa în ziua de 6 Iulie n.

— **Ordinațiune revocată.** Mai acum câteva săptămâni adusesem știrea că ministrul Khuen Héderváry va da o ordinațiune pentru localurile publice, care le va obliga ca orice tăcîmuri de sticlă să fie numerotate, evitînd prin aceasta schimbarea lor între consumatori; o greșeală care era provenientă numeroaselor boale contaminose. O corporație a oamenilor interesați din Budapesta a cercetat ieri pe prim-ministru și la rugat ca înainte de ce ar pune în praxă această ordinațiune, să între în legături cu fabricile de sticlărie, căci intrarea ei în vigoare pe neașteptate, ar fi păgubitoare acestui ram de industrie. Ministrul însă a declarat, că a abandonat demult această hotărîre.

— **Holera în Italia și Turcia.** D. Benedetto de Luca, corespondentul al mai multor ziare italiene și al comitetului italo-român, declară în ziarele din România că șvonurile despre existența holerei la Venetia nu sunt cătuși de puțin întemeiate, și că nici o măsură nu s'a luat de nici un stat, nici de Austro-Ungaria, pentru călătorii și mărfurile ce sosesc din Italia.

Consulul general al Statelor-Unite la Venetia, d. James Long, a trimis ziarelor din America o notă telegrafică în care spune că după cele mai riguroase cercetări pe cari le-a făcut personal, nu numai că holera nu există la Venetia, dar nu există cel mai mic simptom de holeră.

Deci ori cine să fie incredințat cumcă poate veni în toată voia la Venetia fără nici o teamă de holeră sau carantină.

Din altă parte însă, vine știrea că încercările desnădăjduite ale guvernului italian, nu de-a înăbuși holera, înviată odată cu începutul căldurilor, dar de a o tăgădui, n'au avut izbîndă, precum era lesne de priceput. În adevăr, în taină, nu se pot lua măsuri energice și în stare a sugruma molima. Tocmai publicitatea măsurilor, făcînd pe cetățeni să se păzească și ei, păzînd și pe alții, e unul din mijloacele cele mai puternice de luptă împotriva bolii.

Nu putea deci ca holera să nu se întinză; de aceea, silit a fost guvernul italian a mărturisi că molima bîntue în mai multe localități. Dar nu da nici numele localităților, nici numărul cazurilor. De prisos le-ar și da; căci Europa nu-l va mai crede de acum.

Afară de cazurile cari se ivesc în Italia și cari se puteau ascunde, sunt cele pe vase ce pleacă din porturi italiene sau după ce au poposit în ele. Zilele acestea, depeșele ne-au vestit moartea unei femei pe vapor, chiar în portul Triest. Vaporul atinsese Italia.

Și din Turcia asiatică știrile sunt foarte rele, de asemenea și cele din Constantinopol.

Mai urît e cazul turcului din județul Șumlei, la granița Dobrogei, pe lângă că alți hogii sau negustori din Turcia pot aduce boala sau microbii ei în țară la noi.

Mai rău e că la Odesa și Alexandria, ciuma se iuștește din ce în ce mai urît.

ECONOMIE.

Insemnătatea economică a cooperativelor.

II.

Mai mare importanță au cooperativele la valorizarea productelor agricole. a vitelor și a ouălor.

Sunt destul de cunoscute greutățile ce întîmpină agricultorii pe la târguri, cînd trebuie să-și vîndă bucatele. Neîfiind bine orientat asupra prețului, ajunge la oraș între negustorii de bucate cartelați, cari le oferă hiște prețuri scăzute. Dacă are lipsă mare de parale, ceea ce se întîmplă în mai toate cazurile, e bun buceuros dacă își vinde bucatele, ca să meargă acasă. Ba în unele ținuturi e și mai rău. Copleșit de datorii și de biruri, țăranul își vinde bucatele de pe cîmp înainte de recoltă. Își poate închipui ori cine ce prețuri

Printr'o vînzare în comun, în cantități mari poate lua la vremea aceea.

și direct la mori sau fabrici se delătură amestecul negustorilor și se ajunge la prețuri mai favorabile. Cele mai multe tovărășii își au magazinele lor, unde prin instalațiuni tehnice se curăță, se uscă și sortează bucatele. Spesele acestea de curățire sunt foarte mici în raport cu prețurile ce obțin de pe bucatele curate.

În cazurile, cînd prețurile sunt tare scăzute, pînă la urcarea lor, bucatele înmagazinate se pot lombarda și astfel se mulțumesc cererile de numărare.

Curățirea și sortarea bucatelor, îmbunătățește producțiunea, se ajunge în privința calității, la o omogenitate, atît de căutată pe piețele din străinătate.

Tot astfel stăm și cu vînzarea vitelor.

Transporte mari de vite, vîndute direct la măcelării, ne oferă prețuri cu mult mai ridicate, decît vînzările parțiale făcute la negustori, cari în cele mai multe cazuri nici nu plătesc cu bani gata. Pentru prăsila vitelor și îngrijirea lor, cooperativele totdeauna au avut o influință binefăcătoare; cu ajutorul lor sate întregi au ajuns pe neobservate să aibă cele mai bune rase de vite.

În ținuturile unde sunt cooperative pentru comerțul de vite, nu obvin diferențe așa enorme de prețuri; prin concurența lor se ține o măsură în preț, se regulează oare cum și se câștigă un centru stabil de desfacere.

Vînzarea poamelor și a ouălor făcută pe calea tovărășiei a dat cele mai frumoase rezultate. Nu numai că a delăturat speculațiunile ovrești, dar printr'o sortare și vînzare în cantități mari s'a exoperat prețuri mai bune. Mai ales la valorizarea ouălor, organizația cooperativă a adus mari foloase. Sortate și îngrijite pînă în timpul iernei, ouăle ajung să aibă prețuri îndoite, rentabilitatea creșterii galițelor se mărește și pentru multe familii sărace el formează un izvor de câștig.

DAJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
— — de primul rang. — —

ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după
fotografiile vechi și noul în mărime naturală,
expuneri de obiective speciale pentru interioruri,
acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate.
Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas.

În apropierea stațiunilor balneare, câte familii nu se susțin din această ocupație.

În domeniul cooperativelor productive întâlnim deasemenea o mulțime de avantagii. Să luăm de pildă lăptărele. Atât vânzarea laptelui, cât și a untului, făcută în cantități mici și la diferiți consumatori, nu poate să se compare în privința prețului, cu vânzarea efectuată de tovărășii, unde prin instalațiuni tehnice se dă o îngrijire mai mare acestor produse.

Pregătirea untului la economii noștri se face într'un chip de tot primitiv. Laptele se adună în vase necurate, se ține prin camere de unde ia diferite mirsuri, se pregătește după intervale nepotrivite și astfel se obține o calitate inferioară, care nu prea e căutată și care are un preț slab. Vândut laptele la tovărășii, acestea prin aranjamentele speciale produc și mai mult și mai bun unt, curat, de aceeași calitate, care are și un preț mai mare. Laptele ce intră direct în consumație se pasteurizează și e ținut totdeauna la o temperatură scăzută.

În chipul acesta economii nu numai că cruță timp cu pregătirea untului și cu vânzarea lui pe la orașe, dar își valorizează mai avantajos laptele și nu e dependent de consumații. Sunt timpuri unde munca brațelor e așa de scumpă și trebuincioasă, ca de pildă pe vremea recoltei, încât ceasurile pierdute cu pregătirea untului sunt mai scumpe decât el însuși. Pe lângă asta plata laptelui se face lunar, în sume mai mari cu cari mai poți acoperi câte un năcaz, nu se face zilnic sau la târguri, unde banii de cele mai multe ori se cheltuiesc pe nimicuri. O valorizare avantajoasă a laptelui, aduce cu sine dezvoltarea economică de vite.

Mai interesante sunt experiențele făcute în cercul cultivătorilor de vii.

În ani cu o recoltă bogată, în lipsa aranjamentelor pentru strângerea mustului, să vând strugurii cu prețuri de batjocură; iar în anii slabi nu iese nici munca, nici capitalul băgat în cultura viței de vie. Pe urma acestor schimbări sărăcise gospodării întregi. Uniți prin cooperative, vințelarii pot nu numai să-și valorizeze mai avantajos strugurii, dar ajung să fie independenți de comerț, să-și cultive mai bine via, să-și pună soiuri nobile și să nu aibă așa mari greutăți cu desfacerea vinului, care în urma concurenței străine devine tot mai grea.

La centralele cooperativelor, fie ele de credit sau de cumpărare și vânzare în comun, prin faptul că sunt conduse de oameni de specialitate și concentrează în ele toată producțiunea și cererea de articole, poate să nu dea nu numai credite și articole mai ieftine, dar avem totdeauna garanța unor afaceri cinstitute, ne apără și ne servesc cu informații și deslușiri în afacerile noastre.

Nu în ajutorul statului sau în legi, trebuie căutată deci desrobirea economică, ci în propriile noastre puteri, cari întovărășite cu credință și sinceritate, ne pot deschide drumul spre mulțumire și libertate.

I. Enescu.

x Noutăți de ridicul, geante de mâni, cofere, articole de sport, rachete pentru tennis, bile și nețua, fotbal, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Coloniri apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la Hegedüs Gyula, Arad Andrassy-tér 15.

Făina lactată NESTLÉ

Este dovedită după o lungă experiență cafoarte bună pentru copii sănătoși și bolnavi cât și pentru bolnavii de stomac. Impedică și înlătură vărsăturile, diareea, catarul intestinelor — Broșura »Ingrijirea Copiilor« se poate avea gratuit de la NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

12 Iulie n.

Ludoșul-de-Murăș: Reprezintație teatrală («Idil la țară» comedie de Maria Baiulescu) urmată de joc în hotelul central.

Inceputul la orele 8 seara.

Aceiaș zi, la orele 9 a. m. sfințirea bisericii gr. cat. prin Exc. Sa Mitropolitul Dr. Victor Mihályi. La ora 1 d. a. banchet.

23 Iulie n.

Tiream (Mező-Terem) concert urmat de joc, organizat de teologii români gr. cat. din dieceza Orăzii-mari. Inceputul la orele 7 și jum. seara.

Aceiaș zi adunarea desp. Sătmar al «Astrei». La ora 1 banchet.

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerintelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; (băi de aier, de soare, de abur, de aier cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.

Cură de slăbire și îngrășare.

În stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detalii stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

BIBLIOGRAFII.

A apărut și se găsește de vânzare la librăria «Tribuna» cu prețul de 50 bani:

«Ce e Tribuna zilelor noastre» de Octavian Goga.

Cuprinsul broșurii e:

1. Noua hartă și urzitorii ei.
2. Adevărații «proprietari» ai «Tribunei».
3. Un paradox frivol: Tovărășia «Tribuna» — Mangra.
4. Tabu.
5. Rostul scriitorilor în «politică».
6. Două mentalități: Budapesta — București.
7. Prin noi înșine.
8. Adevăruri.
9. Scrisoare deschisă către dl dr. A. Vaida.

Ilustrate românești. Librăria «Tribuna» a editat o serie de 12 bucăți de ilustrate frumoase reprezentând porturile dela balul costumat din Arad.

Bucata costă 24 fileri; Seria de 12 ilustrate 2 coroane 50 fileri; 50 bucăți 9 coroane; 100 bucăți 16 coroane.

O frumoasă ilustrată e și carta postală reprezentând pe dl Octavian Goga alături de primul nostru aviator dl Aurel Vlaicu. Bucata 16 fileri; 50 bucăți 7 coroane; 100 bucăți 12 coroane.

»Călușerii«, dela balul costumat din

Arad, bucata 14 fileri; 50 bucăți 6 coroane; 100 bucăți 10 coroane.

DICȚIONARUL

numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria, compus din încredințara Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român de S. Moldovan și Nicolau Togan. Prețul 5 Cor. plus 20 fil. porto. Se poate procura la Librăria Tribunei, Arad.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1111.

BEISZ

MIKSA

fabrică de MOBILE

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo).

GRUBER DEZSŐ

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fész«

Noutăți în pălării de domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștiințios!

C. Roth

fabrică de salamă și cârnățării Sibiu—Nagyszeben, Reisperg. 8.

Recomandă:

Slănină albă afumată
à kgr. fl. —85

Salamă foarte fină
à kgr. fl. 1-90

La cumpărare de 50
kgr., à kgr. fl. 1-80

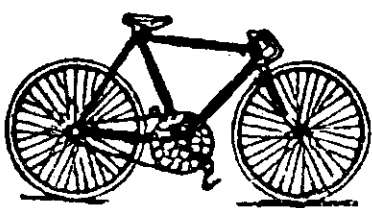
Serviciu prompt.

Se dă în arândă un local cu prăvălie, trafic și licență de beuturi spirituoase, se dă în arândă fără întârziere, dar numai unui negustor român. Circulație bună. Localitatea între Alba-Iulia și Zlatna, pe valea Ampoiului. Amănunte mai complete a se cere dela administrația ziarului »Tribuna«.

Căsătorie. Un tinăr comerciant român, în etate de 26 ani, cu un mare magazin de ferărie într'un orașel românesc, care aduce un venit curat de 10—12 mii coroane anual, în lipsă de cunoștințe personale, caută pe astă cale o soție, domnișoară, ori văduvă tină, cu zestre de 20—30 mii cor., o sumă care-i lipsește pentru cumpărarea unei a doua prăvălii în aceeași localitate. — Răspunsuri să se trimită la Administrația ziarului »Tribuna«.

Bicicletele de renume mondial :
THE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilară roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —
ca gumă interioară și exterioară prima calitate, soșerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapesta, VIII., József-körut 41.
Filiale: Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Ministerul de Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 27624

28 Maiu 1911

Publicațiune.

Purtătorii de titluri de rentă română 4%, emisiunea din 1889, împrumutul de lei 50.000.000, al căror ultim cupon are scadența de 1 Iulie 1911, sunt informați că ministerul finanțelor a luat măsuri de a li se libera o nouă foaie de cupoane, al cărei prim cupon va purta scadența de 1 Ianuarie 1912.

Posesorii unor astfel de titluri sunt invitați a depune, cu începere dela data a acestei publicații, borderouri ale căror formulare se liberează gratuit, semnate, în dublu exemplar, cuprinzând numărul și valoarea titlurilor ce posed.

Borderourile vor fi depuse:

În București:

La ministerul de finanțe (subdirecția datoriei publice);

La Banca Națională a României, și

La Casa de depuneri, consemnațiuni și economie.

În provincie:

La Administrațiile financiare.

În Franța:

La Banque de Paris et des Pays-Bas, Paris.

Posesorii titlurilor se vor prezenta la autoritățile unde au făcut cerere pentru a li-se libera noile foi de cupoane; în acest scop vor prezenta titlurile ce posed, pentru a fi controlate și stampilate cu viza autorității, semnând de primirea noilor foi de cupoane pe verso celui de al doilea borderou.

Pentru titlurile cari se găsesc în păstrarea Casei de depuneri și, prin urmare, consemnate sub recepsele acelei Case, ministerul aduce la cunoștință că direcțiunea generală a Casei de depuneri își ia sarcina de a

atașa la titlurile aflate în păstrarea sa noile foi de cupoane.

Posesorii unor asemenea titluri vor adresa borderourile de cari se face mențiunea mai sus deadreptul direcțiunii Casei de depuneri, cu o cerere, în care să se indice numărul și data recepsei sub care se găsesc consemnate titlurile specificate în borderouri, precum și administrația financiară prin care s'a făcut depunerea.

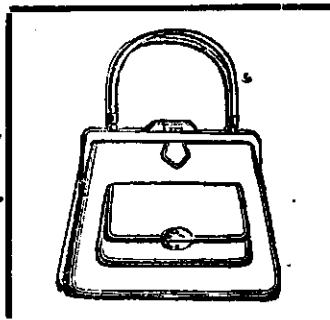
Pentru fiecare recepisă se va face cerere deosebită și borderouri separate.

Pentru titlurile depuse ca garanții, dote, averi de minori, etc., cererile de liberarea noilor foi de cupoane se vor face, fie de proprietarii titlurilor, fie de autoritățile cari păstrează recepsele constatatoare de efectuarea acelor depozite.

p. Ministrul de finanțelor,

D G. Many.

Geante moderne pentru dame
(Ridikül)

precum și portmoneuri, portofolii și portfigarete în diferite calități

dela cele mai simple până la cele mai fine, se pot cumpăra pelângă prețuri moderate și serviciu conștiințios la:

György Gergely

primul atelier de obiecte din piele de lux.

Marosvásárhely. Piața Széchenyi-tér.

Leon Tolstoi.

47

RĂȘBOIU ȘI PACE

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Gerkoff dete pinteii calului și plecă în galop, ca să ajungă caleașca lui Kutuzow.

XXVIII.

Intorcându-se acasă, după revistă, Kutuzow însoțit de generalul austriac trecu în cabinetul său și chemânduși aghiotantul îi porunci să aducă rapoartele în privire la starea trupelor care soseau, și scrisorile arhiducelui Ferdinand care comanda avant-garda armatei. Prințul Andrei Bolkonsky intră în cabinetul generalului șef cu hârtiile cerute. Kutuzow și generalul austriac ședeau în fața unui plan așternut pe masă.

Kutuzow vorbea cu expresiuni de o eleganță plăcută și cu intonațiuni cari te sileau să ascuți fiecare cuvânt.

— Vă spun numai, generale, că dacă ar fi numai după mine, voința Maj.Sale împăratul Francisc ar fi fost de mult împlinită. De mult mi-ași fi împreunat armata cu aceea a arhiducelui. Și credeți-mă, pe o parte, că personal ași fi trecut cu cea mai mare plăcere comandamentul armatei unui general mai savant și mai capabil decât mine, dintre cari Austria posedă așa de mulți. Dar împrejurările sun tmai tari decât noi, generale.

Și Kutuzow zimbi expresiv, ca și cum ar fi zis:

— Ai dreptul să mă crezi, dar puțin îmi pasă.

Generalul austriac avea aerul nemulțumit.

— Dimpotrivă, cuvântă el cu un glas supărat care contrasta cu vorbele măgulitoare ce le rostea, dimpotrivă, participarea Excelenței Voastre la opera comună este mult apreciată de Maj. Sa, dar credem că întârzierea aceasta lipsește viteza armată rusească și pe comandantul ei de laurii ce sunt obișnuiți să cu-leagă pe câmpul de bătăie.

Kutuzow salută zîmbind mereu.

tima scrisoare cu care m'a onorat Alteța Sa arhiducele tima scrisoare cu care m'a onorat Alteța Sa arhiducele Ferdinand, îmi inchipui că armatele austriace sub comanda unui general așa de capabil ca generalul Mack, au și raportat în aceste clipe victoria decisivă, așa că nu mai au nevoie de noi.

Generalul austriac se posomorî. Cu toate că nu avea nici o veste pozitivă despre o înfringere a austriacilor, șvonurile neliniștitoare cari circulau, păreau confirmate de anumite împrejurări. De aceea, cele din urmă cuvinte ale lui Kutuzow îi părură un fel de batjocură.

— Dă-mi scrisoarea, se adresă Kutuzow prințului Andrei. Veți vedea și dvoastră, adăugă el cu un suris batjocoritor pe buze, și începu să citească în nemțește, următorul pasaj din scrisoarea arhiducelui Ferdinand:

„Forțele noastre sunt bine concentrate; avem vre-o 70.000 oameni cu cari putem ataca și infringe pe inamic, în caz că ar trece Lechul.

„Și fiindcă am luat deja Ulmul, putem domina încă cele două maluri ale Dunării. În cazul când inamicul n'ar trece Lechul, putem trece noi Dunărea, atacând linia de comunicațiuni a dușmanului, apoi ne-am întoarce mai la vale pe celalalt mal al Dunării și dacă inamicul s'ar pregăti să atace pe credincioșii noștri

aliați, noi nu i-am permite. În felul acesta vom aștepta cu curaj clipea când armata rusească va fi gata, după care, împreună, am găsi posibilitatea să rezervăm dușmanului soarta pe care o merită”.

Kutuzow scoase un oftat greu și privi cu bunătațe și cu băgare de seamă pe generalul austriac.

— Dar Excelența Voastră știe că prudenta cere să ne așteptăm în totdeauna la cazul cel mai rău, spuse acesta din urmă, căruia i-se urise cu ironia și dorea să vorbească serios. El aruncă fără de voie o căutătură asupra aghiotantului.

— Iertați-mă, generale, zise Kutuzow întorcându-se spre prințul Andrei: Dragul meu, fii așa de bun și adu-mi toate rapoartele spionilor noștri. Iată și două scrisori ale contelui Nostitz, o scrisoare a Alteței Sale arhiducelui Ferdinand, precum și hârtiile astea. Ia-le pe toate și fă-mi frumuseț, în franțuzește un memoriu succint de toate veștile primite dela armata austriacă. După aceea, le vei prezenta Excelenței Sale.

Prințul Andrei se înclină și mișcarea capului său da să înțeleagă că a priceput nu numai ordinul, dar și intenția lui Kutuzow. El adună toate hârtiile și după un nou salut se retrase cu pașii înceti.

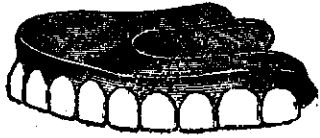
Cu toate că prințul Andrei nu părăsise de mult Rusia, era foarte schimbat. Chipul și mișcările sale nu mai exprimau oboseala, sila și lenea care-i caracteriza prin saloane; el avea aerul unui om care n'are vreme să se gândiască la efectul produs asupra celorlalți, dar al unui om obosit de o muncă interesantă și plăcută.

Chipul său exprima mulțumirea de sine și de ceilalți: zâmbetul și privirea sa erau mai vesele și mai atrăgătoare.

(Va urma).

Emil Reinhold

specialist pentru dinți artificiali

Lugs, Strada Bonnác. z.

Cumpăr

în orice cantitate flori de romonite (mușețel) flori de tei, flori de friguri, flori de soc, flori de bujor, flori de grâu, mama de secari, frunze de mătrăgună, frunze de măsălarăniță, bolondaică, ciu-mafae și rădăcini de mătrăgună fie verzi ori uscate, precum și vespi de — frapten (gândaci de maiu). —

Farmacia

Alexandru Szokoly, Arad

— (vis-à-vis de biserica sârbească). —

S'a desohis

Arad, Piața Libertății No 18.

Gândiți-Vă la viitorul Vostru!

În contra lipsei omul se poate apăra pe sine, precum și pe cei de aproape dacă cumpără obligațiunile societății de ajutorare reciprocă

„BIOS“ (Timișoara).

Fiecare se poate asigura, pe lângă plățirea taxei de înscriere 10 cor., a taxei de membru 12 cor., apoi pentru eventualele cazuri de moarte 2 cor. — toate plătite în un an — la cazuri de moarte suma de 2000 cor. — pe timp de 3 ani; la cazuri de incapacitate la lucru suma de 50 cor., lunar: iar după o plățire de 30 ani o anuitate de 600 cor. Ori-ce tată poate asigura pe fată la zestrea de 2000 cor iar pe copil la majoritate tot 2000 cor., — plățind rate bagata'e. Dacă moare cel-ce plătește, încetează plățirea ratelor, iar copiii respectivi, primesc până la etatea de 15 ani anuitatea de 30 cor., iar la căsătorie ori majoranat suma asigurată. — Institutul are depina acoperire. Suma asigurată până acum se urcă la 20 milioane. — În casa statului e depusă suma de 200.000 cor. cauție

Cu lămuriri și prospect servește atât centrala din Timișoara cât și agentura din Arad.

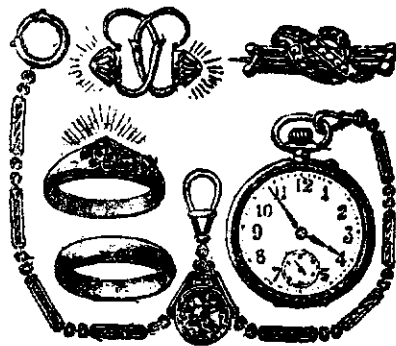
Șef-agent pentru comit. Arad și Hunedoara:

Kökényessy J. Károly, Arad.

Se primesc bărbați de încredere ca agenți la sate ori orașe.

A. Slepák, giuvaergiu și ceasornicar

Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaericale fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaericale și ceasuri, pe lângă garanță Prețuri solide! — Serviciu prompt!

Stefan Fekesházy

Institut de văpsitorie de haine și curățătorie chimică
Bistrită, Fötér 17. Lângă Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de brânza aceasta cu prețuri foarte ieftine.

Curățire și vopsitorie chimică de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără ale desface; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele. Execuție promptă. Prețuri foarte moderate.

M. Schromm

mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic

a anjat în Brașov, Hosszú utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta brânșă, precum:

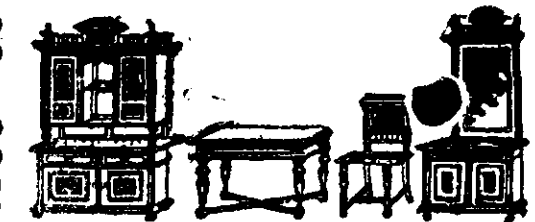
mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte,

pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

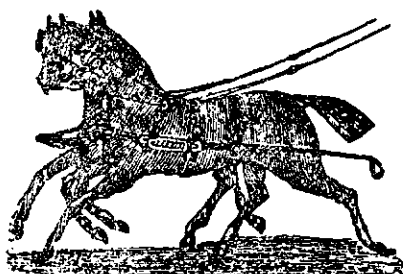
MAGAZIN DE MOBILE

Jean Réthi

timpliar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primește ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă liferare promptă prețuri moderate și din material uscat. Deseșne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cal dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Telefon 557.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor — cuvenit. —

Telefon 557.

Cataloage ilustrate la dorință se trimt gratuit și porto franco. —

Petrof Antal ^{succesor} Wonka János

fabrică de plane cesar regale în
Timișoara-Josefin, Str. Szilágyi No 13.

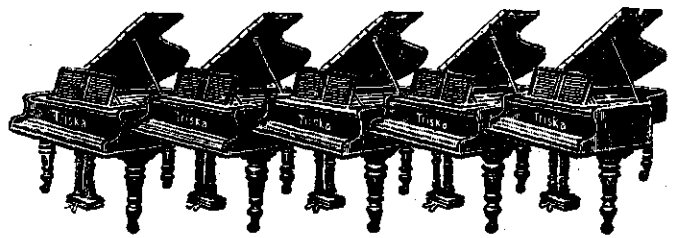
Liferează: Magazin în Hunyadi-ut No 16.

PIANE și PIANINE

efectuate în stilul cel mai modern și execuție promptă.

FONDAT LA ANUL 1870.

Accrările și reparațiile le execută
în mod special!

la renumita firmă:

TRISKA J.

în Cluj — Kolozsvár, Bartham-u. 14.

Se pot cumpăra și închiria pe lângă prețurile
cele mai avantajoase.

Numai fabricate de prima calitate.

Salon vestit și magazin bogat de:

Piane,
Pianine, și
Cimbalme.

Pentru orientarea on. public dau mai la vale declarațiile de recunoștință în limba maghiară sosite în timpul din urmă:

Stm. D. J. Triska magaziner de pianuri în Cluj.

Azi mi-a sosit pianul. Sunt foarte mulțumit atât cu expunerea lui, cât și cu tonul și organizația internă. Primește De Triska mulțumirile mele, că m'ai făcut să ajung la un fabricat atât de bun. În alăturare îți trimit frachtul. Pianul de altfel a sosit fără nici o zgărietură măcar.
M. Igen, 9 Iulie 1907. Cu stima
Ikrich Arnold pretor.

Dlul J. Triska, mare magazin de pianuri în Cluj.

Cu pianul cumpărat dela on. Firmă, în cea mai completă măsură sunt mulțumit. Tonul e curat și sonor, și pe lângă că e destul de tare, e și plăcut. Stimul e și acum, după jumătate de an atât de neexcepționabil, că nu am observat încă lipsa stimulării de nou. Pe baza acestor experiențe, pot recomanda firma pianurilor ori și cui.
Marosujvár, 27 Aug. 1908. *Borbély János*
m. kir. mázsatiszt.

Dlul J. Triska, Loco.

Pianul numit „Wierth“ cumpărat dela D-ta m'a satisfăcut în toată privința.
Cluj (Kolozsvár) 21 Sept. 1908. *Idrányi Gábor*
major de artilerie.

Stm. D. J. Triska Cluj.

Pianul cumpărat la Dv. a sosit în pace și învârtămat. După așezarea lui l-au examinat și probat cunoscuții și amatorii de pian, și eu și suntem îndestulați, atât în privința prețului, cât mai vărtos a tonului sonor și intensiv.
Szilágysomlyó, 17 Sept. 1908. Cu stimă
văd. madam Bogy Sámuel.

Carului mag. de pianuri J. Triska Cluj.

La șirele adresate mie cu plăcere Vă anunț că pianul scurt, cumpărat dela Dv. în 1907, în toate privințele s'a dovedit pe deplin corespunzător. Fetita noastră în vârstă de 14—15 ani, care de mai mulți ani învață, cântă la el cu multă desfătare, totdeauna spre marea noastră bucurie și mulțumire.
Dej, 21 Aug. 1908. *Páll*
jude de tribunal.

On. Dle!

Cu pianul procurat dela D-ta, de un exterior plastic, sunt pe deplin mulțumit. Pentru tonul clar, frumos și puternic, recomand ori și cui firma D-tale.
Bistrița (Beszterce) 20 Aug. 1908. Cu stimă
Madam Garabet Bálint.

O. D. J. Triska Cluj.

După folosință de un an, sunt mulțumit cu pianul numit Wirth, cumpărat dela D-ta. Tonul, trănicia corzilor, estetica externă, dar înosebi construcția solidă intenă ridică pianul peste cele alese la locul prim. Deci, stăp și calitatele acestora, cât și pentru îngrijirea și îngășia cu care sunteți la împachetarea și speșirea pianurilor, Vă exprim deosebita mea cunoștință.
Deva, 19 Aug. 1908. *Hajduczky József*
director de bancă.

Declarație.

În cursul anului 1908 am târguit două pianuri dela firma J. Triska din Cluj și cu amândouă sunt pe deplin satisfăcut. Liniștit pot deci recomanda ori și cui firma lui Triska.
Zágon, 18 August 1908.

Nagy Imre
inv. de stat, cantor reform

St. D. J. Triska Cluj.

Pardon, că la șirele D-tale numai acum pot răspunde. Prin aceasta îmi exprim deplina mea îndestulare pentru pianul „Stingl“ ce l-am cumpărat dela D-ta pe la începutul anului. Execuția lui adeverește mai bine priceperea și calificăția D-tale specială. Întreprinderea D-tale o recomand cu plăcere tuturor cunoscuților mei.
Torda. 31 August 1908. Cu toată stima
Hirsch Bruno.

Firmei J. Triska Cluj.

Cu mulțumită recunosc, că pianul cumpărat dela D-ta, după părerea specialiștilor, în ce privește tonul, execuția, prețul adeverește soliditatea întreprinderii și toată încrederea față de firma Triska.
Dr. Békésy Károly.

Dlul J. Triska Cluj.

Și după 4 ani pot să-ți scriu, că pianul cumpărat din magazinul D-tale e și azi tot atât de bun, cu tonuri plăcute, ca atunci când l'ai trimis. Cu drept recomand deci fiecăruia să cumpere pian dela D-Ta. Cu stimă:
Szepsziszentgyörgy. *Révay Margit.*

P. St. Dle!

Eu care sunt specialist în muzică pot zice, că eu pianul cumpărat dela D Ta sunt foarte îndestulat. Are tonuri foarte frumoase și plăcute pentru aceea pot recomanda și și recomand tuturor să cumpere pianuri dela firma J. Triska
Gherla, Cu stimă: *Ioan Beran*
prof. de muzica și cant.

Magazinului de pianuri J. Triska Cluj Kolozsvár.

Cu bucurie Vă anunț, că pianul cumpărat acum câțiva ani pe deplin mă mulțamește.
Cu deosebită stimă:
Dr. Wachsmann Ede.

On. Dle Triska!

Pianul trimis de D-Ta mă satisfăce pe deplin atât ca execuție cât și tonul bun și frumos. Recomand tuturor.
Dej, Cu stimă: *Madam Gajzágó László.*

St. firme J. Triska, Loco.

Vă anunț, că pianul cumpărat dela D-Voastră din firma Wirth Ferencz (elevul lui Bozendorf) mă mulțamește pe deplin.
Dr. Kenyeres Blasius.

Cu pianul Bözendorfer cumpărat dela firma J. Triska, nu numai eu ci și toți muzicalii cari s'au abătut prin casa mea, am fost foarte mulțumiți. Firma vrednică de toată încrederea o recomand cu toată căldura.
Cluj (Kolozsvár), Cu stimă:
Dr. Höncz,
profesor academic privat.

On. firme Triska J. Cluj.

Vă aduc la cunoștință, că construcția eternă a pianului meu, în urma reparaturilor și renovărilor făcute de Dv., se poate iarăș folosi perfect și pentru aceea nu pot scăpa ocazia de a nu vă exprima mulțumita și recunoștința mea.
Torda-Szentlászló. *Gróf Mikes Miklós.*

Firmei Triska Cluj.

Prin șirele acestea Vă exprim bucuria mea pentru repararea pianului meu, în urma căreia a căpătat un ton nou și foarte melodios, ceea ce Dv. vă serveste spre laudă și onoare, iar mie-mi dă prilej a Vă exprima recunoștința și deplina mea încredere. Korpád,
Madam Ferenczi Gyula, Boar Ana.

On. Firmă.

În epistola de ieri uitasem să vă amintesc, că mi-a sosit pianul trimis și deja e și aranjat în salon. A sosit în condiții perfecte. E foarte plăcut tuturor, și se bucură de laudă generală.
Szamos-Ujvár, 5 Iunie 1909. *Walton Robert*
profesor de liceu.

On. magazin de piane Triska, Cluj.

Deși cam târziu, nu pot scăpa ocazia a nu și exprima recunoștința mea pentru pianul trimis. Instrumentul e inesecepționabil, are un ton foarte plăcut, iar exteriorul corespunde pe deplin Vă mulțamesc, că fără să-l văd și aleg, m'ati satisfăcut atât de bine.
Zelau (Zilah) 1 Maiu 1909. Cu stimă *Mátyás Adolf.*

Firmei Triska Cluj.

Pianul a ajuns în pace. Ne-ai câștigat plăcerea generală. Vă mulțamim pentru serviciul prompt și onest.
Ioan Bucur
preot gr. ort.

Dlul J. Triska Cluj.

Cu pianul cumpărat dela D ta sunt mulțumit. Nici după expirarea unui an n'am aflat nici o smintă.
Dej, 24 August 1908. Cu stimă
Becsky Bálint
asesor la sedria orfanată comitatensă.

On. Dle Triska.

Cu pianul cumpărat dela Dv. toți sunt mulțumiți și ne bucurăm că ne ai satisfăcut dorința tuturor.
Mocs, 18 Aug. 1908. Cu stimă *Madam Nagy Elek.*

Dlul J. Triska Cluj.

Pianul trimis m'a satisfăcut pe deplin.
Zagon, 19 August 1909. Cu stimă
Văd. Bécássy.

Dlul J. Triska, Cluj.

Recunosc cu plăcere, că pianul trimis mie e de o calitate neexcepționabilă, și pentru aceasta voi recomanda firma D-tale în jurul cunoștințelor mele.
Szilágysomlyó, 1 Sept. 1908. *Marossy Aranka*
profesoară la școl. civ.

Nu mai e lipsă

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al piaptănelui. *Fiecare econom* poate comanda pe o carte postală pe seama familiei

Mașina de tăiat părul Solingen

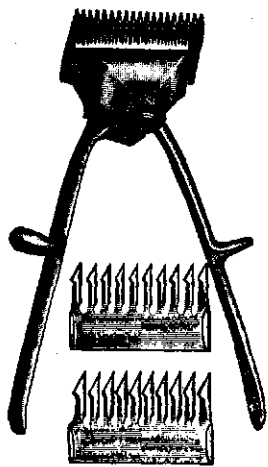
pregătită din cel mai bun oțel.

Foarfecile mașinilor noastre nichelate sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și astfel să și expediază, alăturându-se la o mașină și un piaptăn de tăiat de 5 și 10^m un feder în rezervă, și olei de uns.

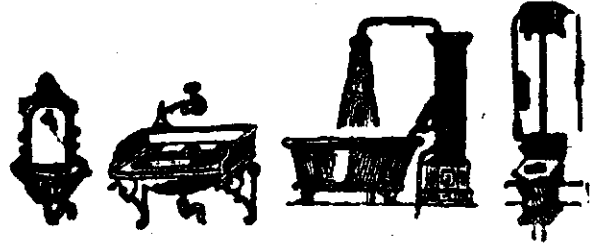
Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițându-se banii înainte.

Prețul unei bucați 6 cor., două bucați se trimit franco (poșta plătită).

Frații LENGYEL Testvérek
magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

Apaducte.

Ceice doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Balázs Mihály, Marosvásárhely, Széchenyi-tér.**

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casării și școale. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit. Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rîndulă a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noui care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanță de 3 ani. —

Vilhelm Connerth

NAGYSZEBEN—HERMANSTADT, Elisabethgasse 53.

Fabrică după diferite sisteme:

bănci de școală

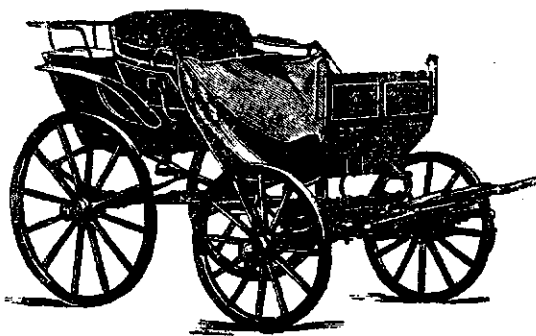
conform celor mai moderne cerințe igienice, pregătește apoi

bănci și scaune pentru biserici; table de școală; rame pentru hărți; rame pentru desemn și dulapuri pentru școală. Catalog ilustrat la dorință trimite gratuit și franco.

Urmașul lui Francisc Mirko ADOLF LOGOFET

Timișoara-Josefin, Str. Fröbel No 16.

Primește spre efectuare totfelul de lucrări de fabricări de căruțe

pelângă serviciu culant și execuție promptă.

Mai departe execută tot-felul de lucrări de șelar, lustruitor, faur și rotar etc.

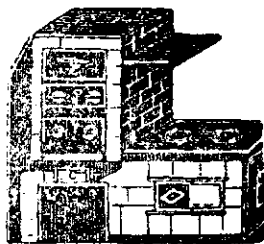
pelângă prețurile cele mai ieftine.

CARL GÜRTLER

lăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIU Str. Elisabeta 26

se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales **LA ZIDIRI NOI.**

Lucrări ornamentice, precum peatră grilaj, grilaj la morminte și galerii, se pregătesc conform gustului în modul cel mai succes.

Paratonere și montarea lor. Instalațiuni de apaducte, closete, baie, introducere electrică executate cu măiestrie.

Reparaturi se primesc. Mare magazin de căminuri perpetue în diferite mărimi.

Carl Gürtler junior.

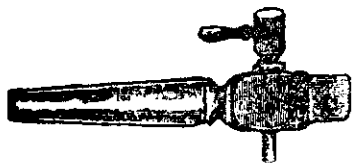
LÉVAY GYÖRGY

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare totfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe, precum: pipe și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți, gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, șpițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și totfelul de decorații, la mobile, etc., cuire ș. a.

Comandele se efectuează prompt și conștiințios.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₀, pe lângă div. tendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticiper spesele de intabulare, convertes datorile de interese mari.

— **Resolvare grabnică, serviciu prompt** —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriu comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primește pe lângă onorar acuzitorii de afaceri abili și demni de încredere.